ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

1877

[ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6. — ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφεῖον τῆς Ἑστίας: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

—

1877.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀνατροφή, ἐκπαίδευσις.

Γυναῖκες (αἱ) καὶ αἱ οἰκιακαὶ ἐργασίαι 531. Γραμματικὴ πρὸς χρῆσιν βασιλόπαιδος 640. Δημοδιδάσκαλοι ἐν Ἑλλάδι 800. Δημοδιδάσκαλος (ὁ) 795. Κοινωνία (ἡ) καὶ τὸ παράδειγμα 635. Μαγειρικῆς (σχολαὶ) ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ 783. Οἰκογενείας (ἐπίδρασις τῆς) ἐπὶ τῆς μορφώσεως τοῦ χαρακτῆρος 467. Παιδαγωγῶν (μισθὸς) ἐν Γερμανίᾳ 831. Σχολεῖον (τὸ δημοτικὸν) ἐπὶ 100 κατοίκων παρὰ διαφόροις λαοῖς 830, (τὸ) τοῦ χωρίου 601.

Ἀρχαιολογικά.

Δαπάνης (περὶ τῆς) τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς ἀνέγερσιν τῆς πεπτωκυίας στήλης τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διός 480. Θησεῖον (τὸ) 472. Λυσικράτειον (τὸ) 567. Ναοὶ (οἱ) τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων 755. Ὀλυμπίων (περὶ τῆς καταστροφῆς τῶν) 619. Σπάτᾳ (οἱ ἐν) ἀρχαῖοι τάφοι καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἀνευρεθέντα. 735.

Βιογραφίαι.

Ἀκλαῖνδερ Φρ. 494. Διογένης ὁ κυνικὸς 508. Σοῦτσος (Ἀλέξανδρος) 517.

Γεωργικά, βιομηχανικά, ἐμπορικά, δημόσια ἔργα.

Ἀδάμαντος (ἱστορία τοῦ μεγάλου) ὅστις κοσμεῖ τὰ νῦν τὸ αὐτοκρατορικὸν σκῆπτρον τῆς Ῥωσσίας 426. Ἀμπελῶνες ἐν Ἀλγερίᾳ 800. Ἄνθρακες (ἐξαχθέντες) ἐκ τῆς γῆς, ἐν ἔτει 1876 783. Ἀττικοῦ πεδίου (τὰ φυτὰ τοῦ) 674, 692, 707, 723, 738. Βόες (πῶς φονεύονται οἱ) ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ 784. Βουτύρων (πόθεν προέρχεται τὸ ἄρωμα τῶν) 783. Γαῖαι (τιμὴ εἰς ἣν ἠγοράσθησαν αἱ ἐφ' ὧν κεῖται ἡ Νέα Ὑόρκη 512. Γεωργικὸν ἀπόφθεγμα 687. Γοθάρδου (δαπάνη διατρήσεως τοῦ ὄρους) 796 Γεφυρῶν (δαπάνη) ὅλων τῶν τῆς Γαλλίας 800. Δένδρα (τὰ) παρὰ τοῖς Ἄραψι 590. Δυναμῖτις (ἡ) ὡς δηλητήριον 604. Ἐκθέσεις (περίεργοι) 512. Ἐλαιοδένδρων (περὶ τῆς νόσου τῶν ἐν τῇ Κορινθίᾳ) 459. Ὀστοῦ (περὶ τεχνητοῦ ἐλεφαντίνου) 830. Ναυτιλία (ζημία ἣν ὑποφέρει ἡ ἑλληνικὴ) ἐκ τοῦ Ῥωσσοτουρκικοῦ πολέμου τοῦ 1877 816 Πέρδιξ (ἡ) ὡς χρήσιμον τῇ γεωργίᾳ πτηνὸν 783. Πέπλος ἐξ εἰκοσιτεσσάρων τολυπανίων 544. Πιλοποιεῖον (τὸ μεγαλήτερον) τοῦ κόσμου 432. Πυροβόλα ἐκ πάγου 784. Σηπίου (περὶ) 783. Στρουθίων (τί χρειάζεται ὅπως τραφῇ μιὰ φωλεὰ) 478. Τηλεγραφημάτων (πειράματα ἐν Παρισίοις πρὸς μεταβίβασιν) ἄνευ σύρματος 783. Ὑδραγωγείων (ἔρευναι περὶ τῶν ἀρχαίων) τῶν Ἀθηνῶν 490. Φοίνικες (οἱ) καὶ οἱ καρποὶ αὐτῶν 621. Χάρτου (βιομηχανία τοῦ) ἐκ διαφόρων ὑλῶν 783. Χελιδόνος (περὶ τῆς προξενουμένης ὠφελείας πρὸς τὴν γεωργίαν ὑπὸ τῆς) 816.

Γεωγραφία καὶ περιηγήσεις.

Ἀθῆναι (αἱ σύγχρονοι) 417. Ἀθηνῶν (ἐξ) εἰς Θήβας 599. Ἀνθρωποφάγοι ἐν Ἀφρικῇ 460. Βελεστίνου (περὶ τῆς πόλεως) 564. Γεωγραφικῶν ἐπιστημῶν (περὶ τῆς ὠφελείας τῶν) 423. Ἑλλάς; (τί εἶνε ἡ) 515. Ἑταιρία πρὸς περιοδείαν τῆς γῆς ἐν 320 ἡμέραις 504. Εὐρώπης (φυσιογραφία τῆς) 748. Καλκούττα (ἡ) 500, 523, 533, 550, 563, 581, 595, 611, 631. Νορδενσκιὸλδ (νέος πλοῦς τοῦ καθηγητοῦ) 800. Ὄφει (πέντε ἑβδομάδες παρὰ τοῖς ἀρνησιθρήσκοις ἐν) 547. Χαλκίδα (ἐπίσκεψις εἰς) 617.

Ἐπιστημονικά.

Ἀποβιώσεων (αἱ ὧραι τῶν) 496. Ἀποτέφρωσις ἡ τῶν νεκρῶν 733. Γῆς (τί θὰ συνέβαινεν ἂν ἡ κίνησις τῆς) αἴφνης ἔπαυε 795. Δημώδης ἐπιστήμη 449, 465, 481, 497, 513, 529, 545, 561, 579, 593. Ἐλέφας (ὁ) δήμιος 429. Ἐλέφαντος φιλοστοργία 431. Ζυγίζεσθαι (περὶ τῆς ἕξεως τοῦ) 445. Θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαίρας Ἀθηνῶν ἐν ὥρᾳ θέρους 461, (ὑψηλὴ τοῦ μηνὸς Ἰουλίου τοῦ 1877 ἐν Ἀθήναις) 476. Κόρις (ὁ) ὡς εὐεργετικὸν ζῶον 461. Λίθοι καταπίπτοντες οὐρανόθεν 805. Μοναίσθητοι (δύο) 613. Ναυτιάσεως (φυσιολογία τῆς) 602. Ὀστᾶ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος 428. Παιδίου (βιογραφικὸν σχεδίασμα μικροῦ τινος) 817. Παλμοὶ τῆς καρδίας 428. Πταρμοῦ (περὶ) [Γραμματοκιβώτιον] 736. Σελήνης (περὶ τῆς νομιζομένης ἐπιδράσεως τῆς) ἐπὶ τοῦ καιροῦ 776. Ταχύτητες (μεγάλαι) 797. Τηλεσκοπίων (ἀνακάλυψις τῶν) 448. Τυφλῶν (τὰ βοηθήματα τῶν) 664. Φθειρῶν (ταχὺς πολλαπλασιασμὸς τῶν) 550. Φωσφόρου (ἀνακάλυψις τοῦ) 448.

Ἤθη καὶ ἔθιμα.

Γάμοι (οἱ) τῶν χωρικῶν τῆς Λευκάδος 701. Δακτύλιος (ὁ) τοῦ ἀρραβῶνος 541. Δωδεκαήμερα (τὰ παρὰ τῷ λαῷ ἐν Ἀθήναις τελούμενα) 825. Ἐπαῖται (οἱ) τῆς Κωνσταντινουπόλεως 698. Οἰκίαι (αἱ Ἀμερικανικαὶ) 830. Πῶς ἐννοοῦσι τὸ κάλλος οἱ διάφοροι λαοὶ 496. Τρώγουσιν (πῶς) οἱ Τοῦρκοι, οἱ Ἀρμένιοι, οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Ἕλληνες τῆς Κωνσταντινουπόλεως 720. Ὑπάλληλος (ὁ) ἐν Ῥωσσίᾳ 668. Ὑπηρετῶν (πληθὺς) ἐν ταῖς Τουρκικαῖς οἰκίαις 479.

Καλλιτεχνία.

Τί εἶνε φιλοκαλία; 811.

Κοινωνικά, πολιτειακά, στατιστική.

Ἀγράμματοι ἐπὶ 100 κατοίκων 461. Ἀλεύρου (πόσας ὀκάδας) καταναλίσκουσιν αἱ Ἀθῆναι καὶ ὁ Πειραιεὺς 816. Ἀσθένειαι (αἱ) ἐν τῷ ῥωσσικῷ στρατῷ ἐν ἔτεσι 1828 καὶ 1829 438. Βιβλία (ἑλληνικὰ) ἐκδοθέντα ἀπὸ τοῦ 1476—1832 517. Βίσμαρκ (ἡ κατοικία τοῦ) ἐν Βερολίνῳ 494. Γυναῖκες ἔγγαμοι ἐν Εὐρώπῃ 560, 656. Γενείου (οἱ κατὰ τοῦ) διωγμοὶ ἐν Ῥωσσίᾳ 765. Γονιμότης διαφόρων φυλῶν 559. Δημοσιογραφία (ἡ μικρὰ) ἐν Γαλλίᾳ 814. Διαταγὴ (μία) τῆς ἡμέρας τοῦ Γερο-Κολοκοτρώνη 491. Δικηγόρων (ἀριθμὸς) ἐν Ἀμερικῇ, Γερμανίᾳ καὶ Ἑλλάδι 640. Δρόμος μεταξὺ περιστερᾶς καὶ ἀτμαμάξης 607. Δυναμῖτις (ἡ) ὡς μέσον καταστρεπτικὸν τῶν πυρκαϊῶν 783. Ἑκατομμυριοῦχοι (πτωχοί) Ἄγγλοι 640. Ἐρυθροῦ Σταυροῦ (κομητάτα) ἐν Ἀμερικῇ ἐν ἔτει 1864 720. Θαλάσσια δυστυχήματα ἐν ἔτει 1876 800. Θλιβεροὶ ἀριθμοὶ 462. Θνησιμότης (διεθνὴς) 815. Θρησκευμάτων (ἀναλογία τῶν διαφόρων) 699. Θυμάτων (περὶ περιθάλψεως τῶν) τοῦ πολέμου 642. Καθαριότητος (περὶ) 801. Καπνίσματος (ἐνέργειαι τῆς ἐκ τοῦ) ἑταιρίας ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1877 783. Κατανάλωσις ἐξ ἧς οὐδὲν προκύπτει διὰ τοὺς καταναλωτὰς ὄφελος 573. Κληρικοὶ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σοφίᾳ 656. Μακροβιότης ἱερέων 464. Μαχῶν (ἀριθμὸς τῶν συναφθεισῶν) κατὰ τὸν τελευταῖον γαλλο-γερμανικὸν πόλεμον 523. Μουσεῖον (ἱστορικὸν) τοῦ ἐν Ἀθήναις Ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου 575. Νεοσυλλέκτων (πόσοι ἐπὶ 100) διαφόρων ἐθνικοτήτων γινώσκουσι νὰ γράφωσι καὶ ν' ἀναγινώσκωσι 496. Νομίσματα (κατὰ ποῖα ἔτη καὶ ὁποῖα ἑλληνικὰ) ἐκόπησαν ἀπὸ τοῦ Κυβερνήτου μέχρι τῆς σήμερον (1877) [Γραμματοκιβώτιον] 751. Νόμος (Περσικὸς) 478. Ξένοι (ἐν Παρισίοις) 830, (ἐν Ῥώμῃ) 476. Οἰκιακὴ οἰκονομία (ἡ) παρὰ τοῖς Ἄγγλοις 479. Ὁρώμενον (τὸ) καὶ τὸ μὴ ὁρώμενον 609, 625, 649, 657, 673, 689, 705, 721, 737, 753, 769, 785. Οὐάσιγκτων καὶ Ναπολέων 655. Πῶς ὁ Θ' (πῶς ζῇ) 606. Πιστοποιητικὸν ὑπὲρ τοῦ μεγάλου Πέτρου ὡς ἁπλοῦ ἐργάτου 479. Πληθυσμὸς (γαλλικὸς) 816, (ἑλληνικὸς) 707, 736, 752, 771, 784, 815, 831, (Ἰνδικῶν κτήσεων τῆς Ἀγγλίας) 592. Πληθυσμοῦ (ἀναλογία γεωργικῶν οἰκογενειῶν ἐπὶ τοῦ) τῆς Ἑλλάδος 781, (σχέσεις τοῦ) πρὸς τὴν χωρικὴν ἔκτασιν διαφόρων χωρῶν τῆς Εὐρώπης 741. Πολιτικῶν δικαιωμάτων (συζητήσεις ἐν τῷ Ἀγγλικῷ Κοινοβουλίῳ περὶ χορηγήσεως) εἰς τὰς γυναῖκας 431. Σιδηροδρόμων (δυστυχήματα ἐκ) 816, (ἔκτασις τῶν) τοῦ κόσμου 578, 608. Στρατεῖαι Ῥώσσων ἐπὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τοὺς Τούρκους 865—1855 μ. Χ.) 493. Στρατιωτῶν (πόσοι ἐκ τῶν γάλλων καθολικῶν) καὶ πόσοι ἐκ τῶν διαμαρτυρομένων γνωρίζουσι γράμματα 546. Στενογραφίας (περὶ) 678. Ταχυδρομείων (ἔσοδον ἑλληνικῶν) ἀπὸ τοῦ 1833—1875 432. Τεκνοποιΐα διαφόρων φυλῶν 560. Τελεσίγραφον 611. Τιμῆς (περὶ καὶ μονομαχίας κατὰ τὸν γερμανὸν φιλόσοφον Σοπενχάουερ 710. Φυλακαῖς (χῶρος κἀὶ ἄνθρωποι ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς) 432. Χρυσὸς (ἐὰν ὁ ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ) διενέμετο μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἕκαστον ἄτομον τί θὰ ἐλάμβανε 688.

Πανομοιότυπα γραφῆς.

Ἐπιστολὴ (μία) τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου 577. Ὑπογραφὴ Διάκου (Ἀθανασίου) 721, Κανάρη (Κωνσταντίνου) 497, Κολοκοτρώνη (Γέρο) 492, Κουντουριώτου (Λαζάρου) 657.

Πρακτικαὶ γνώσεις.

Ἀλυσίδας (συνταγὴ) 560. Διαθήκην (πῶς δύναταί τις νὰ συντάξῃ τὴν) του 671. Καμελλίας (καλλιέργεια τῆς) 719. Κρέατος προσφάτου (περὶ διατηρήσεως τοῦ) 448. Μηνολόγιον (ἡ χεὶρ ὡς) καὶ ὡς πίναξ πολλαπλασιασμοῦ 832. Οἴνῳ (μέσον πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς φουξίνης ἐν τῷ) 800. Ὀρνίθων (περὶ τῆς τῶν) ἀσθενείας 608. Ὀρτενσίας (καλλιέργεια τῆς) 464.

Ὑγιεινή.

Βρεφικὴν ἡλικίαν (θνησιμότης κατὰ τὴν) ἐν Ἀθήναις: Μέσα δι' ὧν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιτελεσθῇ ἡ ἐφικτὴ μείωσις αὐτῆς 462. Καπνίζοντας (συμβουλαὶ πρὸς τοὺς) 480. Κάτω Δουνάβεως (περὶ τοῦ) ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν 499. Κρέατος τοῦ Λίβιγ (περὶ πεπυκνωμένου ζωμοῦ), συμπεπυκνωμένου γάλακτος καὶ ζύθου 784. Ναυτιάσεως (πρόληψις τῆς) 512. Πάγου (περὶ χρήσεως τοῦ) 544. Πεπηγμένου ὕδατος (κατάχρησις) 540. Συγγενῶν ἐπιγαμίας (δεινὰ ἀποτελέσματα τῆς μεταξὺ τῶν ἐξ αἵματος) 704. Φλανέλλα (ἡ) 688.

Φιλολογία, θεολογία, φιλοσοφία.

Ἀλήθειαι 430, 448, 459, 478, 492, 512, 527, 543, 559, 575, 592, 606, 624, 640, 656, 670, 688, 703, 719, 736, 751, 768, 782, 800, 815, 827. Ἀθηνῶν (οἱ Γάλλοι δοῦκες τῶν) 741, 762. Ἀποφθέγματα (Μογγολικὰ) 492, (Μαντσοῦ) 510, (Ἰνδικὰ) 527. Ἐκ τοῦ Ἀμφιτρύωνος (τοῦ Μολιέρου) 827. Βαρνάκωβας (μονὴ) 682. Βασιλεῖς (πῶς πρέπει τις νὰ λαλῇ πρὸς) 815. Βασιλεὺς ἀμαθέστατος 816. Βηλαρᾶ (περὶ) [Γραμματοκιβώτιον] 768. Βότσαρη Μάρκου (μία ἐπιστολὴ τοῦ) 510, (δύο ἐπιστολαὶ τοῦ) 623. Βυζαντίων (χαρακτηρισμὸς) 666. Γαδάρου, Λύκου κ' Ἀλουποῦς διήγησις χαρίης [Δημώδη βιβλία] 659. Γαζῆ (μία ἐπιστολὴ τοῦ Ἀνθίμου) 749. Γερμανοῦ (μία ἐπιστολὴ τοῦ Π. Πατρῶν) 826. Γεροντοκόρη (ἡ) 476. Γλάδστωνος (δημοσία παράφασις δενδροκοπίας ὑπὸ τοῦ) καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ 558. Γλῶσσα (τίς ἔσται ἡ ἐπικρατοῦσα κατὰ τὸν Κ' αἰῶνα) 451, 470. Γλωσσῶν (ὁ Ταίυλορ περὶ τῶν διαφόρων) 617, (χαρακτηρισμὸς) 543. Δικαιοσύνη (ἡ) [Ῥωσσικὴ δημοτικὴ ἀνθολογία] 639. Ἑβραϊκῆς (περὶ τῆς) γλώσσης 588. Ἐγκυκλοπαιδεία (Κινεζική) 830. Ἑλληνίδων (λαιμαργία ἀρχαίων) 816. Ἑλλήνων (χαρακτηρισμὸς τῶν) 812. Ἐπαναστάσεως (μία σελὶς τῆς ἑλληνικῆς) 573. Ἐργασία (ἡ) καὶ ἡ ἐλεημοσύνη παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις 639. Θιέρσου (συγγραφαί) 750. Θλῖψις 768. Ἰδιώματα (ἐξόχων ἀνδρῶν) 699. Ἱστορικαὶ σημειώσεις 826. Καβοὺρ (ἀξιομνημόνευτοι λόγοι τοῦ κόμητος) 478. Καὶ-τὰ-λοιπὰ 542. Καμπάνας (ἡ συμβουλὴ τῆς) 638. Κανάρη (μία ἐπιστολὴ τοῦ) πρὸς τὰ μέλη τοῦ ἐν Παρισίοις ἑλληνικοῦ κομητάτου 736, (χαρακτηρισμὸς τοῦ) 454. Κόδδεν (μία ἐξ Ἀθηνῶν ἐπιστολὴ τοῦ) 814, (ὁ Βράϊτ περὶ τοῦ) 555. Κοραῆ (μία ἐπιστολὴ τοῦ) 700, (χαρακτηρισμὸς τοῦ) 583. Κόχραν (μία ἐπιστολὴ τοῦ) πρὸς τοὺς πληρεξουσίους τῆς Ἑλλάδος, τοὺς ἐν Ἑρμιόνῃ συνηγμένους 780. Κυβερνήταις (τοῖς Ἕλλησι) 575. Κυινὲ (μία ἐπιστολὴ τοῦ Ἐδγάρδου) περὶ Ἑλλάδος 607. Κῦνες (οἱ) τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου 702. Λευκάδι (μία ἐν) Ἐθνικῇ συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸν Β' π. Χ. αἰῶνα 725. Λόγιον (ἀρχαίου Ἕλληνος) 492, σοφὸν 613. Λυκαβητὸς καὶ οὐχὶ Λυκαβητός: Ἐπιστολὴ Κ. Σ. Κόντου 492. Λυκούργου (ἀξιομνημόνευτον λόγιον τοῦ) 528. Μασσαλιωτικὸς θούριος ἐν Γαλλίᾳ [Δημώδης φιλολογία] 626, (ἐν Ἑλλάδι) 629. Μίλλ (ἐκ τῆς αὐτοβιογραφίας τοῦ Στούαρτ) 747. Νοῦς (κόκκοι κοινοῦ) 605. Οἰωνὸς (αἴσιος) 510. Οὐγκὼ (μία ἐπιστολὴ τοῦ Βίκτωρος) πρὸς κυρίαν τῶν Ἀθηνῶν 799. Παράγγελμα (σοφὸν) 651. Παροιμία (πόθεν ἡ λέξις) 526. Πατρὶς (τί ἐστι) 573. Πλησίον (διαγωγὴ πρὸς τὸν) μας 651. Ποίησις (τί ἐστι) 639. Πρᾶγμα (τὸ καλήτερον καὶ τὸ χειρότερον) τοῦ κόσμου 703. Σημαίας (περὶ τῆς ἱερᾶς) τοῦ Προφήτου 457. Σλήμαν (ὁ κ.) ἐν ἡλικίᾳ ἑπτὰ ἐτῶν ὀνειροπολῶν ἀνασκαφὰς τῆς Τροίας 432. Σπετσιῶται (τρεῖς γενναῖοι) 428. Στίξεως (σημεῖα) τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης 830. Συζυγικὴ (ἀξιομνημόνευτος) ἀφοσίωσις 782. Συντίπας [Δημώδη βιβλία] 433. Τέλλ (ὁ Γουλιέλμος) ὡς μυθικὸν πρόσωπον 623. Ὕφος (πῶς ἀποκτᾶται τὸ καλὸν) 686. Φιλολογία (ἡ ἑλληνικὴ) καὶ ὁ πολιτισμὸς 608. Φίλοι (οἱ καλήτεροι) 703, (πῶς δοκιμάζονται οἱ) 612. Φιλοπατρίας (δείγματα ἐνθέρμου) 605. Φρικῶδες συμβὰν 543. Φύσεως (τὸ τελειότατον δῶρον τῆς) 479. Χειραφία (ἡ) 656.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ἀνάμνησις πένθους ἐνδόξου 576. Ἀνέκδοτα (διάφορα) 831, (πέντε) 767. Ἀριστείδου καὶ Θεμιστοκλέους (ἐν ἀνεκδότοις τοῦ) 462. Βρασίδου (ἐν ἀνεκδότοις τοῦ) 694. Δουποντρὲν (ἐν ἀνεκδότοις τοῦ) 816. Δύναταί τις νὰ λησμονήσῃ τὸ ὄνομά του; 527. Ἐλβετοῦ (ἀναφορὰ) 608. Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως (ἐν ἀνεκδότοις τῆς) 784. Εὐγενὴς πρᾶξις 527. Εὐτυχέστεροι κάτοικοι (οἱ) τῆς Τουρκίας 496. Εὐφυὴς κλοπὴ 528. Ἡγεμόνες (τέσσαρες) 461. Κατάκτησις τῆς χώρας 462. Μάθημα πρὸς αὐτοκράτορα 576. Νικήτα τοῦ τουρκοφάγου (δύο δῶρα τοῦ) 576. Ὄρεξις φρικώδης 656. Περικλέους (ἐν ἀνεκδότοις τοῦ) 702. Ποιητικὸν χαρτονόμισμα 480. Πόσον λαλοῦσιν αἱ γυναῖκες 574. Πυρκαϊὰ (ἀμεριτκανική) 528. Πῶς ἐγευμάτιζεν ὁ Κυβερνήτης 528. Σοφὸς βράζων ὡρολόγιον 704. Σπαρτιάτιδος (ἀνέκδοτα γενναίας) 491, 562. Συνταγῶν (νέος τρόπος τῆς χρήσεως τῶν ἰατρικῶν) 495. Ταγιαπιέρα (ἡ τηγανίταις τοῦ) 704. Φίλος (ἀκριτόμυθος) 495. Φίλος (ὁ καλήτερος) τοῦ Λόρδου Βύρωνος 811. Ψιττακὸς (ἀκριτόμυθος) 831.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ἀκανθώδης ἡ πρὸς τὴν δόξαν ὁδὸς 539. Ἄργυρος (ὁ Κ«) καὶ ἡ Κ« Τύχη 780. Βασιλεὺς (ὁ) τῆς Φρυγίας Μίδας 537. Ἐρεχθείου (βιογραφία τοῦ) 483. Θήρα τίγριδος ἐν τῇ Ἰνδικῇ 441. Λεβέδκα 651. Λυσσασμένος (ὁ) 772. Μάνα (ἡ) καὶ ὁ χάρος 809. Μιραμὰρ (ἀπὸ) εἰς Κουερετάρο 786. Ναπολέων (ὁ) καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ὑδετὼ 591. Ποτότκσα (ἡ κόμησσα) 695. Σκύλος (ὁ) τοῦ ὑποψηφίου 455. Χὰνς Στύρκους 714.

ΜΥΘΟΙ

Ἀλώπηξ καὶ πελαργὸς 430. Βάτος (ἡ) 430. Δαιμόνιον (τὸ) τοῦ Σολομῶντος 430. Ὄρνις τυφλὴ 430. Πῦρ (τὸ), τὸ ὕδωρ, ὁ ἄνεμος καὶ ἡ ὀποψία: Μῦθος Πετράρχου 492. Φιλάργυρος 430.

ΠΟΙΗΣΙΣ

Δημοτικὴ ἀνθολογία 448. Ἐπιγράμματα γερμανικὰ [Τὸ ἀπατᾶν τὸν ὄχλον—Ψεῦδος καὶ ἀλήθεια—Εἰς τοὺς προσηλυτοποιοὺς—Εἰς τὰ ἀστρονομικὰ βιβλία—Θεοφάνεια—Βρέφος ἐν κοιτίδι—Ἐλπὶς καὶ ἔκβασις—Εἰς στιχουργὸν—Σοφίας καὶ φρονήσεως διαφορὰ—Εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ παλάτιον τῶν Καισάρων—Τὸ ἀξιοθαυμαστότατον—Τὰ ἐπιτύμβια ἐπιγράμματα—Εἰς ποιητὴν—Περιττὴ φροντίς—Εἰς ποιητριαν—Παρηγορίαι—Ἀναμνήσεις—] 670—671. Θανάτῳ (ἐπὶ τῷ) Ἀντωνίου Κόνδαρη 768. Κανάρην (πρὸς τὸν) 511. Κανάρης 641. Κλεφτοποῦλα (ἡ) 782. Μάγισσα (ἡ) 751. Νάνι-νάνι 430. Πέρδικα (ἡ) καὶ ἡ κακὴ μάνα 703. Ἠλίᾳ Τανταλίδῃ 606. Φιλάργυρον (ἐπίγραμμα εἰς) 816.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Ἀλεκτρυόνων ἀγὼν πόθεν ἀρχὴν ἔλαβεν 703. Ἄσπρον (πόθεν παράγεται ἡ λέξις) 669. Βερίκοκον (πόθεν τὸ ὄνομα) 429. Δέσποτα, πέρδικα 's τὰ δάση.—Κυνηγὸς καὶ 'πέταξε. 640. Διαθήκη (παλαιὰ καὶ καινὴ) 543. Θανατικὴ (αὐθαίρετος) ἀπόφασις ἐν Μάνῃ ἐν ἔτει 1834 448. Θιέρσος. (Ἀδόλφος) ἡμιέλλην 798. Θιέρσου (ἑλληνικὴ τοῦ) καταγωγὴ 526. Κώδηξ (πόθεν παράγεται ἡ λέξις) 824. Κωνσταντινουπόλεως (περὶ τοῦ σλαυονικοῦ ὀνόματος τῆς) 574. Μάννα (τί σημαίνει ἑβραϊστὶ) 476. Μηδὲν κακὸν εἰσίτω 559. Μοντυὸν (βραβεῖον) 814. Νομίσματα (τὰ πρῶτα) τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος 687. Παρὰ μίαν τεσσαράκοντα 797. Παδισσὰχ 459. Σοφίας (πόθεν ὠνομάσθη ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας) 827. Σουλτὰν 459. Φαναριῶται (πόθεν ὠνομάσθησαν οἱ) 510. Χὰν 459.

Παρεράματα.

Σελ. 460, στ. β', στίχ. 41 ἀντὶ Ἀμερικῆ ἀν. Ἀφρικῆ.
» 788, » ά, » 44 » γραμματεὺς ἀν. γραφεῖον.
» 788, » » » 45 » γεγλυμμένος ἀν. γεγλυμμένον.
» 815, » » » 40 » Ἐπιζημῶν.[1] ἀν. Ἐπιζημῶν.

Ἀριθ. **79** – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Β'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τέταρτος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6. — 3 Ἰουλίου 1877

ΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΑΘΗΝΑΙ

Οἱ Ἕλληνές εἰσιν ἀπαθεῖς. Βασιλεῖς καὶ Πρίγκιπες ἀφικνοῦνται καὶ ἀναχωροῦσιν, ἑλκύοντες ἁπλῶς τὰ ἐρευνητικὰ τῶν παροδιτῶν βλέμματα καὶ τὰς κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις αὐτῶν, οὐδεμίαν ἐντύπωσιν προξενοῦντες. Ὅσῳ δ' ἀφορᾷ εἰς τοὺς τῶν διαφόρων δυνάμεων πρέσβεις, ἡ πρωτεύουσα εἶναι κεκορεσμένη, ὥστε ἔρχονται καὶ ἀπέρχονται ἀθορύβως ὡς αἱ τοῦ ἔτους ὧραι.[1]

* * *

Ἡ ἐπίσημος εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἑλλάδος παρουσίασίς μου ἐγένετο ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἕνεκα τούτου ἐκ τῆς θερινῆς Αὐτῆς διαμονῆς εἰς τὴν πρωτεύουσαν κατελθούσης. Τὸ προσωπον τοῦ βασιλέως Γεωργίου εἶναι λεπτὸν, χροιᾶς ὑπωχρολεύκου μὲ ὀφθαλμοὺς καὶ στόμα ἐκφραστικοὺς ἀγαθότητος καὶ ἀποφασιστικότητος. Ἡ φυσιογνωμία του δεικνύει τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ, ὅστις εἶναι τίμιος, εἰλικρινής, ἀπροσποίητος· ἀληθὴς Σάξωνος φύσις, ἀπομακρύνουσα πᾶσαν ὑποψίαν καὶ ἑλκύουσα ἐμπιστοσύνην.

Παρέργως πως καὶ διὰ τὸ εὐάρεστον, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἀπεικονίσεως τῆς ἐπικρατούσης ἐν τῇ ἑλληνικῇ Αὐλῇ ἐθιμοταξίας ἐκθέτω ἐνταῦθα τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἐγένετο ἡ παρουσίασις τῆς συζύγου τοῦ πρέσβεως τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὴν βασίλισσαν. Πρῶτον ἀπαιτεῖται φιλοφρονητική τις ἐπίσκεψις τῇ Μεγάλῃ Κυρίᾳ, ἥτις ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἐπιστρέφει αὐτήν· ἀκολούθως ἑτέρα ἐπίσκεψις ὀφείλεται εἰς τὴν *ἡγουμένην* τοῦ διπλωματικοῦ σώματος, δηλαδὴ εἰς τὴν σύζυγον τοῦ πρέσβεως τοῦ ἐπὶ μακρότερον χρόνον παρὰ τῇ Αὐλῇ διαπεπιστευμένου, καὶ μετὰ τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς ἐπισκέψεως ταύτης, τυπική τις ἐπιστολὴ πέμπεται αἰτοῦσα παρὰ ταύτης ν' ἀπευθυνθῇ εἰς τὴν Μεγάλην Κυρίαν διὰ τὴν πρὸς τὴν Βασίλισσαν παρουσίασιν. Τὸ νὰ συμμορφωθῇ τις πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις ταύτας εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ μὲν Αὐλὴ διημέρευεν ἐν Κηφισσίᾳ, δώδεκα περίπου μίλια ἀπεχούσῃ τῆς πρωτευούσης, ἡ δὲ κυρία πρεσβευτοῦ πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ θάλπους τῶν Ἀθηνῶν, καθότι ἀφίχθημεν περὶ μέσον θέρος, κατῴκει ἐν Πειραιεῖ, πέντε μίλια δηλ. μακρὰν πρὸς τὴν ἀντίθετον διεύθυνσιν, δὲν ἦτο ἁπλοῦν ἄθυρμα. Ἀλλὰ τί εἰσι μακραὶ ἁμαξοπορεῖαι, δι' ὁδῶν μεστῶν κόνεως, ἐν μέσῳ θέρει, ἢ ἡ ἀπώλεια πολλῶν πολυτίμων ὡρῶν, ἀπέναντι παραβάσεώς τινος τῶν βασιλικῶν τούτων ἐθιμοτυπιῶν, ἃς ἀπὸ πολλῶν ἤδη γενεῶν ἡ Εὐρώπη καθιέρωσεν ὡς δόγματα τῶν δυναστειῶν; Οἱ πορευόμενοι εἰς Κόρινθον ἢ εἰς Αὐλὰς ὀφείλουσι νὰ βαδίσωσι τὴν ὁδὸν, ἥτις τοῖς εἶναι προκεχαραγμένη. Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ σύζυγος τοῦ Ἀμερικανοῦ πρέσβεως ἐξετέλεσε τὰς εἰς Κηφισσίαν καὶ Πειραιᾶ ἐκδρομάς, ἦλθεν ὁ ἀγγελιαφόρος τῆς βασιλίσσης, φέρων ἐπιστολὴν μετὰ τῶν βασιλικῶν ἐμβλημάτων, ὁρίζουσαν τὴν ἡμέραν τῆς παρουσιάσεως καὶ περικλείουσαν προσκλητήριον διὰ τὸ γεῦμα.

Εἰς τὸ μαρτύριον τοῦτο τῆς ἐθιμοταξίας δὲν ὑποβάλλεταί τις πλέον ἢ ἅπαξ· μία καὶ μόνη στροφὴ τῆς χρυσῆς κλειδὸς ἀνοίγει τὸ κλεῖθρον διὰ παντοτε. Ἁπλῆ εἰδοποίησις, ὅτι ὁ πρεσβευτὴς εὑρίσκεται ἐν τῷ ἀντιθαλάμῳ τῶν ἀνακτόρων, ἀρκεῖ ὅπως γείνῃ ἀμέσως δεκτὸς παρὰ τῷ βασιλεῖ καθ' ὁποιανδήποτε ὥραν. Ὁ προσωπικὸς χαρακτὴρ τοῦ βασιλέως Γεωργίου δὲν εἶναι οὔτε ὑπεροπτικὸς οὔτε ἀπαιτητικός. Ἁπλοῦς τὰς ὀρέξεις καὶ εὐθύμου ἰδιοσυγκρασίας, εἶναι ἔνθερμος ἐραστὴς τοῦ καλοῦ, οὐδόλως ὡς ἐκ τούτου ἑλκυόμενος ὑπὸ ἐπιπλάστου ἐξωτερικοῦ. Οὐδὲν ὑπῆρξε λιτότερον τῆς οἰκίας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Χριστιανοῦ, πρίγκιπος τοῦ Σλέβικ Χόλστεϊν, πρὶν ἢ οὗτος ἀναβῇ τὸν θρόνον. Ἐκ τῆς ἁπλότητος δὲ καὶ ὀρθοφροσύνης τῶν ἡγεμονίδων Ἀλεξάνδρας καὶ Δάγμαρ δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν Γεωργίου τῆς Ἑλλάδος.

Εὕρομεν τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασίλισσαν καθημένους ἐν τῷ τῆς βασιλίσσης ἰδιαιτέρῳ θαλάμῳ καὶ διήλθομεν μόνοι μετ' αὐτῶν μίαν ὥραν πρὸ τοῦ γεύματος. Ἡ βασίλισσα Ὄλγα ἄγει τὸ εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος, πλὴν ὡς ἐκ τῆς πρωΐμου ἀναπτύξεως τῶν τέκνων τοῦ Βορρᾶ, φαίνεται τελεία μᾶλλον γυνὴ ἢ νεᾶνις. Ἔχει εὔμορφον τὸ σῶμα, τὴν κόμην ξανθὴν, κυανοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, λεπτὴν τὴν ῥῖνα καὶ πώγω-

1. Ἐν τούτοις μωρός τις διπλωμάτης, ὁ κ. Διβεβίλ, γραμματεὺς τῆς γαλλικῆς πρεσβείας ἐν Ἀθήναις διατελέσας, λέγει ἐν τῷ ἐσχάτως δημοσιευθέντι ἡμερολογίῳ του: «Ἡ ἄφιξις γραμματέως πρεσβείας εἶναι συμβὰν διὰ τὰς Ἀθήνας.» Σ. τ. Δ.

να, ἁδρὰ καὶ ῥοδόχροα τὰ χείλη καὶ τὸ δέρμα θαυμασίως λευκὸν καὶ διαφανές. Ἔχει τὸ εὔχαρι σχῆμα τῶν ὤμων καὶ τὸ στῆθος τῆς μητρὸς αὐτῆς, ὧν τελειότερα ὀλίγα ὑπάρχουσι. Τὸ πρῶτον αὐτῆς τέκνον δὲν εἶχεν ἔτι γεννηθῆ, πλὴν ἕκτοτε ἐγενόμην αὐτόπτης τριῶν βαπτίσεων, καθ' ἃς τὰ τέκνα αὐτῆς, ὁλόγυμνα ὡς τὸν Ἔρωτα, ἐβυθίζοντο ἐν τῇ βασιλικῇ κολυμβήθρᾳ κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας. Τὰ μητρικὰ καθήκοντα τῆς νεαρᾶς βασιλίσσης δὲν ἔσχον μέχρι τοῦδε ὁρατόν τι ἀποτέλεσμα ἐπὶ τῶν φυσικῶν αὐτῆς θελγήτρων· ὡς πρὸς τοὺς τρόπους ἑνοῖ τὸ ἄδολον τοῦ παιδὸς μετὰ τῆς ἐπιχαρίτου ἐκείνης ἀταραξίας, ἥτις ἀποκτᾶται ἐν ταῖς αὐλαῖς. Ἔχει ἐρευνητικὸν πνεῦμα καὶ εἶναι ἐμβριθὴς παρατηρητής, ὅπερ προσθέτει ἅλας τι εἰς τὴν ὅλως ἀμιγῆ εἰρωνείας συνομιλίαν της· εἶναι τέλος ἀξιέραστος, εἴτε ἐνδεδυμένη βασιλικὴν ἐσθῆτα καὶ φέρουσα τιάραν ἐξ ἀδαμάντων, εἴτε καθημένη μὲ ἡδεῖαν ἀφέλειαν ἐν τῷ θαλάμῳ τῶν τέκνων της καὶ περικυκλουμένη ὑπ' αὐτῶν. Τὸ δ' ἐράσμιον τῆς διαθέσεως καὶ ἡ ὁλοσχερὴς ἀποχὴ αὐτῆς ἀπὸ τῶν πολιτικῶν, προσείλκυσεν εἰς τὴν βασίλισσαν Ὅλγαν τὴν λατρείαν ἁπαξάπαντος τοῦ λαοῦ.

* * *

Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν οὐδεμιᾷ τῶν λοιπῶν πόλεων ὁμοιάζει. Ἂν καὶ πολλάκις παρομοιάζουσι ταύτην πρὸς τὸ Ἐδιμβοῦργον, οὐχ ἧττον μικρὰ εἶναι ἡ μεταξύ των ὁμοιότης, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀμφότεραι ἀπολήγουσιν εἰς ἀπόκρημνον περιτετειχισμένον βράχον.

Ἡ ἀρχαία πόλις τοῦ Ἐδιμβούργου ἀποχωρίζεται τῆς νέας ὑπὸ βαθείας τάφρου, ὡς ἐκ δὲ τῆς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς οἰκοδομήσεως τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς ποικιλίας τοῦ ὕψους τῶν ὁδῶν ἡ πόλις αὕτη τῆς Σκωτίας ἔχει τι τὸ γραφικόν, οὐ στεροῦνται αἱ Ἀθῆναι. Ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος ἐκτείνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ εὐρείας πεδιάδος, εἶναι ὅλως νέα, μόλις πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν κτισθεῖσα· τὸ ἐξωτερικὸν κιτρινόχρουν ἐπίχρισμα τῶν οἰκιῶν δίδει εἰς τὴν πόλιν ὄψιν ἀνθηρὰν καὶ φαιδράν, φέρουσαν τὰ ἴχνη τῶν Βαβαρῶν ἀρχιτεκτόνων, οἵτινες ὑπὸ τὸν βασιλέα Ὄθωνα ᾠκοδόμησαν τὰ πλεῖστα τῶν δημοσίων κτιρίων. Αἱ Ἀθῆναι, ἐκτὸς τοῦ ὑψηλοτέρου αὐτῶν μέρους εἰσὶ πυκνὸν σύμπλεγμα οἰκοδομῶν, αἵτινες ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως ἀρχόμεναι, ἀδιασπάστως ἐξελίσσονται ἐν εἴδει ῥιπίδος πρὸς τὴν βόρειον καὶ τὴν ἀνατολικὴν ταύτης πλευράν. Ὁ ἀλλόκοτος οὗτος βράχος ἀποτόμως ὑψοῦται ἀπὸ τῆς πεδιάδος εἰς τριακοσίους περίπου πόδας ἄνω τοῦ ἐπιπέδου τῆς πόλεως. Εἶναι ἀσφαλὴς καὶ ἀπροσπέλαστος πανταχόθεν ἐκτὸς τῆς δυτικῆς αὐτοῦ ἄκρας, διὰ βαθμιαίας κλίσεως διηκούσης μέχρι τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς, ἥτις πιθανῶς ἦτο τὸ κέντρον τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ἀκροπόλεως εἶναι ἐπίπεδος καὶ ἐπιμήκης τετρακοσίων πεντήκοντα ποδῶν πλάτους καὶ μήκους χιλίων ἑκατόν. Ἐπὶ ταύτης ἵσταται ὁ Παρθενών, τὸ ἄριστον τῶν ἀρχαίων ἐρειπίων τῆς Ἑλλάδος, τὰ Προπύλαια, τὸ Ἐρεχθεῖον, ὁ ναὸς τῆς Νίκης. Αἱ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπόκρημνοι πλευραὶ καλύπτονται ἐν μέρει ὑπὸ θαλερᾶς χλόης, πλὴν ἡ γυμνότης καὶ τὸ ἀκαλλώπιστον εἶναι τὸ κύριον συστατικὸν τοῦ βράχου τούτου. Ἡ γυμνότης αὕτη καλύπτεται ἐν μέρει ὑπὸ τεμαχίων μαρμάρων, ἅτινα κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐρρίπτοντο ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων εἰς τὴν μεσημβρινὴν πλευράν, δίδοντα εἰς τὸν βράχον τῆς Παλλάδος ὄψιν λατομείου. Ἡ ὕπαρξις καὶ ἄλλων φυσικῶν ὑψωμάτων πέριξ τῶν Ἀθηνῶν ἐλαττοῖ κάπως τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐντύπωσιν, ἣν θὰ ἐπροξένει ἡ Ἀκρόπολις, ἂν αὕτη μόνη διέκοπτε τὸ μονότονον τῆς Ἀττικῆς πεδιάδος. Ὅπως νῦν ἔχει, τὴν προσοχὴν τοῦ παρατηρητοῦ διασπῶσιν αὕτη τε καὶ οἱ γείτονές της, οἷοι ὁ παρ' αὐτῇ βράχος τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ τῆς Πνυκός, ὁ τοῦ Μουσείου, στερόμενος νῦν ὑπὸ ἀσχήμου ἀστεροσκοπείου, καὶ ὁ τοῦ Λυκαβητοῦ, ὅστις ἐν εἴδει αἰχμηροῦ κώνου ὑψοῦται εἰς τὸ βορειανατολικὸν ἄκρον τῆς πόλεως.

Πλὴν, ἐκεῖνο ὅπερ δίδωσι τῇ πόλει ἰδιαίτερόν τινα τύπον, εἶναι ὁ λόφος τοῦ Παρθενῶνος, ὅστις προσθέτει φυσικὸν καὶ ἠθικὸν μεγαλεῖον, ὅπερ οὐδεμία τῆς οἰκουμένης πόλις δύναται ἀντιποιηθῇ. Κάτωθεν ἐκ τῶν ὁδῶν δύναται νὰ ἴδῃ τις τὸν Παρθενῶνα προεξέχοντα τῶν ἐπάλξεων τῆς Ἀκροπόλεως, ὡς ἂν νὰ διεμαρτύρετο οὗτος κατὰ τῶν συγχρόνων νεωτερισμῶν, ἀνακράζων ἐν τῇ πλήρει μεγαλείου σιγῇ του, ἐγώ, ἐγώ εἰμι αἱ Ἀθῆναι!

Ἡ κάτω ζῶσα πόλις ἀδυνατεῖ ἀποχωρισθῇ τοῦ θαυμασίου βραχώδους ἐκείνου θρόνου τοῦ ὑποβαστάζοντος τὰ μνημεῖα παρωχημένης ἐποχῆς, ἧς τὰ θαυμάσια, τὰ δοξάσαντα ταύτην, αἱ ἐπελθοῦσαι ἐποχαὶ ἠδυνήθησαν ἁπλῶς μόνον νὰ κατοπτρίσωσιν ἢ ἀτελῶς ἀντιγράψωσιν. Ἡ σιωπηρὰ ἐπὶ τοῦ λόφου πόλις, ἥτις οὐδέποτε δύναται νὰ κρυβῇ, εἶναι ἀρρήκτως προσκεκολλημένη εἰς τὴν πρὸ τῶν ποδῶν της θορυβώδη, ἀεννάως προσπαθοῦσαν νὰ ἐπιδειχθῇ. Εἶναι πτῶμα προσδεδεμένον εἰς ἄνθρωπον ζῶντα, πλὴν ὁ ἄνθρωπος εἶναι *θνητός*, τὸ δὲ πτῶμα *ἀθάνατον*.

Ἐκτὸς τοῦ Ἐλαιῶνος, ἔνθα πιθανολογεῖται ὅτι ἦτο τὸ προσφιλὲς τοῦ Πλάτωνος καταφύγιον, μόλις περὶ τὰ δύο μίλια ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκτεινομένου, καὶ τῶν ὀλίγων στρεμμάτων τοῦ δενδρώδους κήπου τῆς Βασιλίσσης (Ἀμαλίας), οὐδὲν ἕτερον μέρος ὑπάρχει, τοῦ ὁποίου τὸ φύλλωμα νὰ κατακύλῃ τὸ ὄμμα ἐν Ἀθήναις καὶ τοῖς πέριξ. Καὶ αὐτὸς ὁ εὐανθὴς Ὑμηττὸς στερεῖται χλόης, ὁ δὲ ἄγριος θύμος, ὅστις ἔτι καὶ νῦν παρέχει ταῖς μελίσσαις τὸ ἀθάνατον μέλι, δίδωσι τῇ ἐπιφανείᾳ αὐτοῦ, τῇ ἄλλοτε ὑπὸ πυκνοῦ κεκαλυμμένῃ ἐλαιῶνος, ὄψιν ψυχρὰν καὶ ὑπόλευκον. Ὁ τράγος, ὁ κλασικὸς ἐχθρὸς τῆς ἀμπέλου, ὑπάρχει νῦν τὸ *ψωραλέον πρόβατον*, ἐφ' οὗ ἐπιρρίπτονται ἅπασαι αἱ ἐπὶ τῶν λόφων καταστροφαί, πλὴν οὗτος δὲν εἶναι ὁ ἀληθὴς ἔνοχος. Τὸ ὑπὸ τῆς ἀμπέλου λεχθὲν τῷ τράγῳ κατὰ τὸν μῦθον:

«Κ' ἢν μὲ φάγῃς ἐπὶ ῥίζαν ὅμως ἔτι καρποφορήσω
(ὅσον ἐπισπεύσαί σοι τράγε θυομένῳ)»,

δὲν ἐφαρμόζεται νῦν, καθότι οἱ χωρικοὶ ἀνασκάπτουσι καὶ τὰς ῥίζας τῶν ἐλαιοδένδρων, κατακόπτουσι δὲ πᾶσαν εὐώδη οὐσίαν προμηθεύοντες οὕτως ἑαυτούς τε καὶ τὴν ἀγορὰν τῶν Ἀθηνῶν μὲ ξυλείαν.

* * *

Ἐκ τῶν εἰς τὰ παράθυρα ἐμπορικῶν καταστημάτων ἐκτεθειμένων εἰδῶν, προδίδεται ἡ προσφιλὴς ἐν Ἀνατολῇ καὶ ταῖς ἡμιπεπολιτισμέναις χώραις ἐπίδειξις. Ἄφθονος ὑπάρχει παρακαταθήκη εὐθηνῶν κοσμημάτων καὶ Γερμανικῶν μικρολογημάτων, ἅτινα τόσον εὐκόλως δύναταί τις νὰ προμηθευθῇ ἐκ Βιέννης καὶ Βερολίνου. Ἅπαντα ταῦτα βλέπει τις ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων χιλιάδων γυναικῶν τῆς μεσαίας καὶ κάτω τάξεως, αἵτινες ἐν τῷ εὐπρεπισμῷ αὐτῶν καὶ τῇ διακοσμήσει τῶν οἰκιῶν των σπουδάζουσι νὰ μιμηθῶσι τὸν παρισινὸν συρμόν. Τὰ βιβλιοπωλεῖα περιλαμβάνουσιν ὀλιγωτέρους τόμους κλασικῆς φιλολογίας, τῶν ὅσων ἠδύνατό τις νὰ ἀναμένῃ ἐν κοινωνίᾳ μαθητῶν, οἷα ἡ τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν καπνοπωλείων δὲν εἶναι ἐκπληκτικός, ὅταν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων σιγαρίζουσι.

* * *

Ἐκτὸς τῆς Μητροπόλεως οὐδεμία ἄλλη ἐκκλησία ἐπισύρει τὴν προσοχήν, εἴτε ἐξωτερικῶς, διὰ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς της, εἴτε διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου της· ἐξαιρέσει τριῶν ἢ τεσσάρων Βυζαντινῶν ἐκκλησιδίων, ἅπερ ἐσπαρμένα ἀνὰ τὴν ἀρχαίαν πόλιν εἶναι ἄξια μνείας, ὡς ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ ἰδιορρύθμου οἰκοδομήσεώς των. Ἡ Μητρόπολις ἐπιβάλλει διὰ τοῦ μεγέθους της, πλὴν ὁ ἐξωτερικὸς αὐτῆς χρωματισμὸς διὰ κιτρίνων καὶ ἐρυθρῶν ζωνῶν φαίνεται κωμικὸς εἰς τοὺς ξένους. Ἂν ἀπὸ τῶν πεπυκνωμένων καὶ ἐμπορικῶν συνοικιῶν προχωρήσῃ τις πρὸς τὰ νεώτερα μέρη τῆς πόλεως, ἡ θέα εἶναι μᾶλλον ἐλκυστική. Αἱ ὁδοὶ εἶναι πλατεῖαι, τὰ πεζοδρόμια καθαρὰ καὶ ἐκτὸς ἀκαθαρσιῶν τινῶν, αἵτινες ἀναγκάζουσι τοὺς πεζοὺς νὰ κατέρχωνται εἰς τὸ κέντρον τῆς ὁδοῦ, δὲν ὑστεροῦσι τῶν πεζοδρομίων πάσης ἄλλης πόλεως. Ἐξῶστραι προβάλλουσι καὶ ἐκ τῆς ἐλαχίστης οἰκίας, θεωροῦνται δὲ ὡς ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ ὑπὸ τῶν οἰκογενειῶν διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τῶν κυριῶν, αἵτινες, καθήμεναι ἐπ' αὐτῶν νωχελῶς, θεῶνται τῶν διαβαινόντων κατὰ τὰ μακρὰ τοῦ θέρους ἀπογεύματα καὶ ἑσπέρας. Αἱ κατοικίαι εἶναι ᾠκοδομημέναι σχεδὸν ὁμοιομόρφως καὶ εἶναι σχεδὸν πάντοτε περιωρισμέναι διὰ δύο οἰκογενείας, ἔχουσι μίαν εἴσοδον διὰ μιᾶς πύλης καὶ αὐλῆς εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, καὶ ἑτέραν δι' ἄλλης ἐπὶ τοῦ μετώπου θύρας ἀγούσης εἰς τὸ ἄνω πάτωμα. Οἱ τοῖχοι, ἐκ μεγάλων λίθων ἀνωμάλως προσηρμοσμένων ἐκτισμένοι, εἶναι κατάλληλοι μᾶλλον διὰ ῥρούριον, πλὴν ὁ ἐχθρὸς ὃν σκοποῦσι νὰ πολεμήσωσιν εἶναι πονηρότερος καὶ ἰσχυρότερος τῶν πολεμικῶν ὅπλων. Οἱ σεισμοὶ δὲν εἶναι σπάνιοι ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐπήνεγκον μεγάλην ἀπώλειαν ζωῆς καὶ περιουσίας. Ἐν Ἀθήναις ὅμως, οὐδέποτε ὑπερέβησαν ἕνα μικρὸν δονισμὸν, ἀφυπνίζοντα ἁπλῶς τὸν κοιμώμενον τὴν νύκτα, πλὴν δὲν θέτουσιν εἰς κίνδυνον οὔτε μίαν καπνοδόχον.

Αἱ κατοικίαι κατὰ γενικὸν κανόνα εἶναι μετ' ἁπλότητος συνεσκευασμέναι, στεροῦνται δὲ τῆς ἀναπαυτικῆς ἐκείνης ὄψεως ἣν ἡ ἀφθονία τῶν παραπετασμάτων καὶ τῶν ἐπίπλων δίδει εἰς ἓν Ἀγγλικὸν ὁμιλητήριον ἢ εἰς Γαλλικήν τινα αἴθουσαν. Καὶ εἰς τὰς ἀρίστας τῶν οἰκιῶν, οἱ τάπητες θεωροῦνται κάποτε περιττοὶ ἢ ὑπάρχουσιν εἰς μικρὰ τεμάχια πρὸ τῶν ἀνακλίντρων ἢ εἰς τετράγωνον σχῆμα ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ δωματίου. Ἡ γυμνότης τῶν κάτω ἀντισταθμίζεται διὰ τῆς μεγαλοπρεπείας τῶν ἄνω. Πᾶσα ὀροφὴ ἀπὸ τῆς τοῦ ἑστιατορίου μέχρι τῆς τοῦ κοιτῶνος εἶναι πεποικιλμένη διὰ διαφόρων ζωγραφιῶν, ἡ δὲ αἴθουσα τυγχάνει πολλάκις νὰ ἦναι τόσον ζωηρῶς ἐζωγραφισμένη, ὥστε εὐκόλως δύναταί τις νὰ νομίσῃ, ὅτι ὁ τάπης κατὰ λάθος ἐστρώθη ἐπὶ τῆς ὀροφῆς, ἀντὶ τοῦ πατώματος· τὸ ἀνάκλιντρον εἶναι τὸ τιμητικὸν κάθισμα, καὶ ἐπ' αὐτοῦ προσκαλεῖται ὁ ξένος νὰ καθήσῃ. Δύω σειραὶ καθεκλῶν ὑπάρχουσι κάθετοι τῷ ἀνακλίντρῳ· ὅταν δὲ αὗται εἶναι κατειλημμέναι, τὸ δωμάτιον ἔχει ὄψιν δημοσίας συναθροίσεως. Καρῆς ἢ γλυκύσματα στρεβοτόπως προσφέρονται εἰς τοὺς ἐπισκέπτας ὑπὸ τῶν πλείστων οἰκογενειῶν ὡς καὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας.

* * *

Αἱ Ἀθῆναι δύνανται νὰ ὑπερηφανευθῶσιν ἐπὶ τοῖς δημοσίοις αὐτῶν κτιρίοις, ἀμιλλωμένοις πρὸς τὰ τῶν μεγίστων πρωτευουσῶν τῆς Εὐρώπης. Ῥίψωμεν ἐπὶ τροχάδην διαβατικὸν ἐπ' αὐτῶν βλέμμα. Μετὰ τὰ ἀνάκτορα καὶ τὴν Μητρόπολιν, τὸ Πανεπιστήμιον ἐπισύρει τὴν προσοχὴν διὰ τοῦ κλασικωτάτου μετώπου του· οἱ ἑκατέρωθεν τοῦ κέντρου τοῖχοι στεροῦνται θυρίδων, αἱ δὲ λευκαὶ στῆλαι αὐτοῦ ἐναρμονίως συνδυάζονται μετὰ τοῦ ἔσωθεν αὐτῶν ἐρυθροῦ τοίχου. Τὸ Ἀρσάκειον Παρθεναγωγεῖον, σεμνοπρεπὲς ἐκ λευκῆς μαρμαροκονίας κτίριον

μετὰ μαρμαρίνου θυρώματος, ἀποχωριζόμενον τῆς λεωφόρου διὰ σιδηρῶν κιγκλίδων. Τὸ Βαρβάκειον μέγα σχολεῖον· τὸ Ὀρφανοτροφεῖον τῶν ἀρρένων καὶ τὸ τῶν θηλέων· τὸ Ὀφθαλμιατρεῖον· τὸ Πολυτεχνεῖον· τὸ Στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον καὶ τὸ Ἀστεροσκοπεῖον· ἅπαντα ταῦτα εἰσὶν ἄξια λόγου κτίρια, ἀντάξια τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῶν προορισμοῦ. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τὸ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐν ᾧ περιέχεται καὶ τὸ Ταχυδρομεῖον, εἶναι ὀγκώδη ἄνευ ἀρχιτεκτονικῆς κομψότητος ἱδρύματα. Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ἓν ἐκ τῶν ὠφελιμωτέρων χρηματιστικῶν ἱδρυμάτων ἐν Εὐρώπῃ. Δημόσια κτίρια εἰς κατασκευὴν εἶναι: ἡ Ἑλληνικὴ Ἀκαδημία, προωρισμένη διὰ τὸν αὐτὸν δι' ὃν καὶ ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία σκοπόν, μεγαλοπρεπὴς ἐκ πεντελικοῦ μαρμάρου οἰκοδομὴ στοιχίζουσα πλέον τῶν ἓξ ἑκατομμυρίων δραχμῶν· ἡ Βουλή, τὸ Πολυτεχνικὸν σχολεῖον καὶ ἓν ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον πρὸς διατήρησιν τῶν Ἑλληνικῶν ἀρχαιοτήτων. Ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεγάλως ὑπερηφανεύονται οἱ Ἕλληνες. Τὰ πλεῖστα τῶν ἱδρυμάτων τούτων ἐσυστήθησαν καὶ διατηροῦνται τῇ μεγαλοδωρίᾳ ἰδιωτῶν, ὧν προεξάρχει ὁ βαρόνος Σίνας, ὁ πλούσιος ἕλλην τραπεζίτης τῆς Βιέννης. Ἡ ὑλικὴ πρόοδος τῶν Ἀθηνῶν, ὡς καὶ ἄλλων ἐν Ἑλλάδι πόλεων, ἂν καὶ βαθμιαία, οὐχ ἧττον εἶναι ἐπαισθητή. Πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν οὐδεμία τῶν οἰκοδομῶν τῆς συγχρόνου πόλεως ὑπῆρχεν.

* * *

Ἡ ματαιοφροσύνη ἥτις ἤγαγε τοὺς Ἕλληνας νὰ δώσωσιν εἰς τὰ τέκνα των τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀγαμέμνονος, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Περικλέους καὶ τῶν ἄλλων ἡρώων τῆς ἀρχαιότητος, ἐνέπνευσε καὶ τὴν τῶν ὁδῶν ὀνομασίαν. Οὕτως ὅλαι αἱ Ἀθῆναι φέρουσιν ἐπιγραφὰς ἀθανάτων ὀνομάτων. Αἱ ὁδοὶ Ἑρμοῦ καὶ Αἰόλου εἰσὶ τὰ μεγάλα ἐμπορικὰ κέντρα, μικρότεραί τινες ὁδοὶ φέρουσι τὰς ἥττον θείας ἐπωνυμίας τοῦ Πραξιτέλους, Εὐριπίδου, Θουκυδίδου, Θρασυβούλου καὶ Σόλωνος, ἡ ὁδὸς Φιλελλήνων εἶναι μικρὸς φόρος εἰς τοὺς φίλους τῆς Ἑλλάδος. Αἱ δὲ πλατεῖαι τοῦ Συντάγματος καὶ τῆς Ὁμονοίας ἀπὸ τῶν Μηδικῶν καὶ ἱστορικῶν χρόνων, μᾶς μεταφέρουσιν αἴφνης εἰς τὰ συγχρονώτατα τῶν Ἑλληνικῶν συμβάντων.

* * *

Ἡ ἐθνικὴ ἐνδυμασία ἐκλείπει ὁλονὲν ἀπὸ τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἄλλων μεγαλοπόλεων τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ προεξάρχει ἀνὰ τὰς νήσους καὶ τὸ ἐσωτερικόν. Ὁ Ἀθηναῖος κατ' οὐδὲν ὑστερεῖ ἄλλων Εὐρωπαίων ὡς πρὸς τὴν παραδοχὴν τῶν ἐξωτερικῶν σημείων τοῦ πολιτισμοῦ· ἀλλὰ τὸ κόψιμον τῶν ἀνδρικῶν ἐνδυμάτων καὶ ἡ ἐπιμήκης μεταξωτὴ ἐσθής, ἡ νέρη, κονιορτοῦ ἀνεγείρουσα ἐν τῇ ὁδῷ Ἑρμοῦ, δὲν λαμβάνουσι τὴν ἰδιαιτέραν ἐκείνην κομψότητα τοῦ Boulevard des Italiens τῶν Παρισίων. Ἡ δ' ἐν ἀρθονίᾳ χρῆσις τῆς πούδρας τοῦ ὀρυζίου παραλλάσσει πολλὰς φυσιογνωμίας, ἄλλως τε εὐειδεῖς.

Εὐάρεστον ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ τῷ θεατῇ τὸ χάριεν τοῦ μακροῦ ἐρυθροῦ φεσίου μετὰ χρυσοῦ θυσάνου, ὅπερ πλεῖσται τῶν ἀσπασθεισῶν τὴν εὐρωπαϊκὴ ἐνδυμασίαν Ἑλληνίδων, φέρουσιν ἔτι, καὶ ἡ ἀλβανικὴ ἐφεστρίς, καὶ ἡ χιονόλευκος φουστανέλλα τῶν ἀνδρῶν, ἡ λάμπουσα ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ἐπισύρουσα τὴν προσοχήν, ὅπου δήποτε ἄθροισίς τις ἀνθρώπων παρατηρεῖται. Εἶπον χιονόλευκος φουστανέλλα, πλὴν τοῦτο δὲν θεωρεῖται ἀναπόφευκτον ὑπὸ τοῦ φέροντος ταύτην. Ὅταν αἱ λαβυρινθώδεις αὗται πτυχαὶ δὲν εἶναι ἄσπιλοι, παρουσιάζουσι τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ῥυπαρίας, ἀποδεικνύουσαι ὅτι τοῦ φέροντος αἱ σχέσεις μετὰ τοῦ σάπωνος καὶ τοῦ ὕδατος εἶναι ψυχρόταται, καὶ ἴσως ἴσως οὐδὲ κἂν προσωπικῶς ἔτυχον οὗτοι ἀμοιβαίας συστάσεως. Μακρόθεν μόνον καὶ ἐν συνόλῳ ἡ λεγομένη Ἑλληνικὴ ἐνδυμασία εἶναι ἐλκυστική· ἐκ τοῦ πλησίον ὁ ἀνὴρ ἔχει μᾶλλον ὄψιν γυναικώδη, ὡς ἐκ τῶν βραχέων λευκῶν χιτώνων, τῶν περὶ τὴν ὀσφύν του ἐζωσμένων, ἂν καὶ ταύτης προέχει δερματίνη ὁπλοδόχη (σελάχι), ἐξ ἧς προβάλλουσι πιστόλια. Τὰ κυανόχροα σακκοειδῆ περισκέλιδα καὶ αἱ βυσσινόχροοι ζῶναι τῶν Κρητῶν, ἐπίσης λίαν συνήθεις ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Ἀθηνῶν, εἰσὶν ἐξίσου χαρακτηριστικὴ καὶ μᾶλλον ἁρμόζουσα ἐνδυμασία. Τὸ ἐθνικὸν ἔνδυμα τῶν χωρικῶν γυναικῶν εἶναι σπάνιον ἐν Ἀθήναις, ἀλλὰ τὴν τριχίνην καπόταν τοῦ ποιμένος ἀπαντᾷ τις ἀνὰ πᾶν βῆμα, ἔχει δέ τι τὸ ζωγραφικὸν νὰ βλέπῃ τις, οὕτως ἐνδεδυμένον τὸν χωρικόν, περιπατοῦντα ὄπισθεν τοῦ μικροῦ ὑπερφορτωμένου ὄνου, ἢ ὁδηγοῦντα ποίμνιον αἰγῶν ἢ ὁμάδα περυσημένων ἰνδαλεκτρυόνων (κούρκων)· ὁ μικρὸς ὑπομονητικὸς ὄνος χρησιμεύει μεγάλως διὰ τὸ μεταφορητὸν ἐμπόριον. Ἀνὰ πάσας τὰς ὁδοὺς βλέπει τις αὐτὸν κοπωδῶς βαίνοντα μετὰ ὑπερμεγέθων καλάθων σταφυλῶν, πορτοκαλέων καὶ χορταρικῶν ἢ τεθαμμένον ὑπὸ παμμεγέθη ὄγκον ῥογάνων, ὅστις φαίνεται κινούμενος ἀφ' ἑαυτοῦ. Οὐχὶ σπανίως τὸ ἀτυχὲς ζῶον ὑποχρεοῦται νὰ φέρῃ τὸν κύριόν του ἢ καὶ δύο κυρίους συνάμα, ἐπιταχύνοντας τὸ βάδισμά του διὰ κεντημάτων καὶ ῥαβδισμῶν ἢ βραδύνοντας τοῦτο δι' ἰδιαιτέρου κροταλισμοῦ τῶν χειλέων.

* * *

Αἱ Ἀθῆναί εἰσιν ἐκτάκτως ἥσυχος πόλις, ἐκτὸς τοῦ παρὰ τὴν ἀγορὰν μέρους, ἔνθα αἱ κραυγαὶ τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μεταπρατῶν καὶ ὁ θόρυβος τῶν κάρρων καὶ τῶν ἀγοραίων κατατρομοῦσι τὸν ἀέρα. Λίαν ἑνωρὶς τὴν πρωΐαν ἀνὰ πάσας τὰς συνοικίας τῆς πόλεως ἀκούονται, ἡ μονότονος φωνὴ τοῦ πλάνητος μικρεμπόρου, ὡ θοῦντος ἐκ τῶν ὄπισθεν τὴν μικρὰν ἁμαξάν του, ἀνακουφίζοντος διὰ τῶν ἐμπορευμάτων του τὴν ὑπηρέτριαν ἢ τὴν μαγείρισσαν, καὶ ὁ ἐρημεριδοπώλης παῖς, κραυγάζων ἀκαταπαύστως, πέντε λεπτά! πέντε λεπτά! καὶ διδάσκων οὕτως ἐν ἀγνοίᾳ τὰς δύο πρώτας Ἑλληνικὰς λέξεις τῆς καθωμιλημένης Ἑλληνικῆς εἰς τὸν νεοελθόντα ξένον.

* * *

Ἡ εὐπροσηγορία εἶναι ἔνστικτος εἰς τὸν Ἕλληνα, ἐθεωρήθη δὲ πάντοτε ὑπὸ τῶν ταξειδιωτῶν ὡς διακριτικὸν χαρακτηριστικὸν τῶν κοινωνικῶν ἐθίμων τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς μωαμεθανικῆς ὑπεροχῆς. Τὸν πλὴν πάντοτε ὑψοῦσιν οἱ Ἕλληνες, κατὰ τὸ παρισινὸν ἔθιμον, ὅταν συναντῶνται μετά τινος ἢ ἀπομακρύνωνται αὐτοῦ ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἢ ὅταν εἰσέρχωνται ἢ ἐξέρχωνται ἐμπορικοῦ τινος καταστήματος. Ὁ χαιρετισμὸς στενῶν φίλων, ὅταν ἀποχωρίζωνται διὰ μακρὰν περίοδον χρόνου ἢ ὅταν πρῶτον συναντῶνται μετὰ μακροχρόνιον ἀπουσίαν, συνίσταται εἰς φίλημα ἐφ' ἑκατέρας τῶν παρειῶν. Ὁ ξένος πολλάκις διασκεδάζει βλέπων δύο Ἕλληνας, μὲ τοὺς πίλους ὑψωμένους καὶ τὰς χεῖρας ἀμοιβαίως συνεσφιγμένας, ἀσπαζομένους ἀλλήλους ἠχηρότατα ἐν μέσῃ ὁδῷ· ἂν δὲ, διαμείνας ἐπὶ μακρὸν ἐν Ἀθήναις, συνδέσῃ στενὰς σχέσεις, θὰ ἐκπλαγῇ περισσότερον βλέπων ἑαυτὸν ὑπείκοντα εἰς τὸν διὰ φιλημάτων ἀποχαιρετισμόν. Πρῶτος ὁ σεβάσμιος φίλος μου Μητροπολίτης ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δημοσίας τινὸς τελετῆς μὲ συνφκείωσε μὲ τὸ ἀσύνηθες παρ' ἡμῖν ἔθιμον τοῦτο, ἑλκύσας με πρὸς ἑαυτὸν καὶ ἐπιθεὶς ἀσπασμὸν ἐπὶ τῆς παρειᾶς μου. Ὦ ἐκ τῆς στιγμιαίας συγκινήσεως ἀπέδωκα τὴν φιλοφροσύνην κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀγνοῶν ἢ προσποιούμενος ὅτι δὲν ἔβλεπον τὴν χεῖρα, ἥτις κρατοῦσα τὴν ἐμὴν, καταλλήλως ἦτο ὑψωμένη μέχρι τῶν χειλέων μου, προκαλοῦσα τὴν ἔνδειξιν τοῦ σεβασμοῦ, ἣν τόσῳ μεγαλοφρόνως ἐπέθηκα ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς Αὐτοῦ Ἁγιότητος. Ὅτε ὁ Κ. Γλάδστων πρό τινων ἐτῶν ἐπισήμως ἐπεσκέφθη τὰς Ἰονίους Νήσους, ἠσπάσθη τὴν χεῖρα τοῦ ἐπιτοπίου Ἐπισκόπου καὶ ἔκυψεν ἵνα λάβῃ τὴν εὐλογίαν του. Ὁ Ἐπίσκοπος, ἀβέβαιος ὢν περὶ τοῦ τί ἐπερίμενεν ὁ Κ. Γλάδστων, ἐδίστασεν ἐπὶ τόσον, ὥστε ὁ Ἄγγλος ἀπεσταλμένος ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν ἀριβῶς καθ' ὃν χρόνον ὁ Ἐπίσκοπος εἶχεν ἀποφασίσει νὰ τὸν εὐλογήσῃ. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς ἀμοιβαίας ταύτης κινήσεως ἦν ἡ βιαία τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀπεσταλμένου σύγκρουσις πρὸς τὴν σιαγόνα τοῦ ἱερωμένου πρὸς δυσαρέσκειαν ἀμφοτέρων καὶ πρὸς διασκέδασιν τῆς ὁμηγύρεως.

* * *

Ἓν ἐκ τῶν λίαν ἐνδιαφερόντων θεαμάτων τῶν ἀθηναϊκῶν ὁδῶν εἶναι καὶ αἱ μακραὶ σειραὶ παίδων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀνηκόντων εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα καὶ τὰ ὀρφανοτροφεῖα, καὶ ἐξερχομένων εἰς τὸν συνήθη περίπατόν των. Τὰ ἄρρενα φέρουσι στακτοχρόους ἢ κυανοχρόους στολὰς, τὰ δὲ κοράσια ἁπλουστάτην ἐσθῆτα μετ' ἀκηλιδώτου λευκῆς περιεζωσμένης ὀθόνης. Ἀπόδειξις ἐναργὴς τῆς εἰς ἀέννακον πρόοδον εὑρισκομένης παιδείας ἐν Ἑλλάδι.

* * *

Μετὰ μεσημβρίαν κυρίως ἡ ὄψις τῶν Ἀθηνῶν εἶναι ἑλκυστικωτάτη. Αἱ πλατεῖαι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην γέμουσι περιπατοφίλων ἀκροωμένων τῆς στρατιωτικῆς μουσικῆς· αἱ δὲ κυριώτεραι ὁδοὶ πλήρεις εἰσὶν ἐξαιρέτων ὀχημάτων, ἐν οἷς ἡ κυανὴ καὶ ἀργυροκέντητος βασιλικὴ στολὴ προεξάρχει. Ὁ Ἀθηναῖος ἱππεὺς εἶναι λίαν ὁρμητικός. Τὸ ἥσυχον βάδισμα, εἰς ὃ ἀρκεῖται ὁ ἡμέτερος ἐν τῷ κεντρικῷ Ἄλσει (Park) ἱππεύς, ἔσται ἀνυπόφορον εἰς ἀξιωματικόν τινα τοῦ ἱππικοῦ, ἔριππον ἐξερχόμενον χάριν διασκεδάσεως εἰς περίπατον· ἐν αὐτῷ τῷ δημοσίῳ περιπάτῳ εὐχαριστεῖται οὗτος ἀκούων τὴν κλαγγὴν τῆς αἰωρουμένης σπάθης του, καὶ συσφίγγων τὰς κνήμας περὶ τὸν ἵππον του, προσπαθεῖ νὰ μιμηθῇ τὴν ἰσορροπίαν ἐκείνην ἀνθρώπου καὶ ζώου, ἥτις ὑπάρχει μόνον εἰς τὰ ἐξ ὀρειχάλκου ἀγάλματα ἐφίππων. Ἂν τοιοῦτόν τι ἐγίγνετο ἐν ἡμετέρᾳ πόλει, θὰ ὑπεβάλλετο ὁ ἱππεὺς εἰς πρόστιμον, ὅπερ μεγάλως θὰ ἐπηρέαζε τοὺς χρηματικούς του πόρους.

* * *

Τὸ καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα λαμπρὸν ἡλιακὸν φῶς, καθίστησι τὰς Ἀθήνας θελκτικωτάτην διαμονὴν, εἴς τε τὸν προσωρινὸν καὶ εἰς τὸν διαρκῆ κάτοικον. Αὐτόθι πρέπει νὰ πορεύωνται οἱ πλεῖστοι τῶν συμπατριωτῶν μας, οἵτινες νῦν διαχειμάζουσιν ἐν τῇ ὁμίχλῃ τοῦ Λονδίνου ἢ ὑπὸ τὸν ἀμφίβολον οὐρανὸν τῆς Φλωρεντίας καὶ Ῥώμης. Ὁ χειμὼν ἐν Ἀθήναις εἶναι ἀδιάκοπος συνέχεια ἀνεφέλων ἡμερῶν, ἐκτὸς δὲ σφοδροῦ τινος βορείου ἀνέμου, σπανίως ἐπισκεπτομένου τὴν πόλιν, ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶναι γλυκεῖα ὡς ἡ ἡμετέρα κατὰ τὰς πρώτας τοῦ Ὀκτωβρίου ἡμέρας. Μετὰ τὰς φθινοπωρινὰς βροχὰς, ζωηρὸν ἡλιακὸν φῶς θερμαίνει τὸν χειμέριον ἄνεμον. Τοὺς ἐπενδύτας καὶ τὰ περιώμια (shawls) φέρουσιν ἐν Ἀθήναις μᾶλλον ἐκ προφυλάξεως ἢ ἐξ ἀνάγκης. Χιὼν πίπτει ἐπὶ τῶν ὀρέων, πλὴν σπανίως λευκαίνει αὕτη τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν. Τὰ μαρμαρίζοντα χιονώδη στέμματα τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ τῶν ὀρέων τοῦ Πάρνηθος, ὄντα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰς ὁμαλὰς πορφυροχρόους κατωφερείας των, παρέχουσιν ἓν ἐκ τῶν θελκτικωτάτων θεαμάτων τῆς φύσεως.

* * *

Ὁ κοινωνικὸς βίος ἐν τῇ πρωτευούσῃ, ἂν καὶ

περιορίζεται μεταξὺ Ἑλλήνων εἰς πρωϊνὰς ἐπισκέψεις καὶ μικρὰς συναθροίσεις, εἶναι εὐάρεστος. Ἑσπερίδες μουσικαὶ καὶ μικροὶ χοροὶ δίδονται πολλοί, πλὴν μεγάλοι χοροὶ καὶ γεύματα περιορίζονται μόνον ἐν τοῖς ἀνακτόροις καὶ τῷ διπλωματικῷ σώματι. Ἡ αἴθουσα τοῦ χοροῦ τῶν ἀνακτόρων, μία τῶν ἀρίστων ἐν Εὐρώπῃ, ἀπαστράπτει τότε, γέμουσα ὡραίων γυναικῶν φιλοκάλως κεκοσμημένων, καὶ τῶν ἐπισημοτέρων ἀνδρῶν τοῦ βασιλείου, φερόντων ἀπαστραπτούσας στολὰς καὶ παράσημα. Ἡ ἀθηναϊκὴ κοινωνία εἶναι λίαν ἀποκλειστική, ὥστε αἱ ἰδιωτικαὶ συναναστροφαὶ ἀποτελοῦνται ὑπὸ τῶν αὐτῶν προσώπων, μεταφερομένων εἰς διαφόρους αἰθούσας· ἡ αὐτὴ βραχύλογος συνομιλία, οἱ αὐτοὶ ὑπηρέται φέροντες ἐπὶ τῶν αὐτῶν δίσκων παγωτὰ καὶ γλυκύσματα κατασκευασθέντα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ζαχαροπλάστου.

* * *

Αἱ Ἑλληνίδες ἐνδύονται μετὰ φιλοκαλίας, καὶ οὐχὶ ἰδιοτρόπως, εἰς πᾶσαν δὲ συνάθροισιν εὑρίσκει τις πρόσωπα τὰ ὁποῖα, ἰδίως ὅταν προσβλέπῃ τις ταῦτα ἐκ τοῦ πλαγίου, φέρουσι τὸν τύπον τῆς ἀρχαϊκῆς ὡραιότητος. Εἶναι ἥσυχοι καὶ ἀτάραχοι συγκρινόμεναι πρὸς τὰς Γαλλίδας, ἡ δὲ συμπεριφορά των μετέχει εὐλαβείας τινὸς περὶ τοὺς τρόπους, ὅλως ἀντιθέτου πρὸς τὴν ὀλιγωρίαν (abandon), ἣν παρατηρεῖ τις εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ χοροῦ τῶν πρωτευουσῶν τῆς Δύσεως.

* * *

Ἀλλ' ἂν αἱ Ἀθῆναι ὦσιν εὐχάριστοι τὸν χειμῶνα καὶ ἰδίως κατὰ τὴν ἄνοιξιν, τὴν ὡραίαν δηλ. καὶ ἑλκυστικὴν ἐποχὴν τοῦ Μαρτίου καὶ Ἀπριλίου, κατὰ τὸ θέρος εἶναι ἁπλῶς καὶ καθαρῶς ἀπεχθεῖς. Οὐδεὶς θὰ ζηλεύσῃ τὸν ξένον, ὅστις ἀναγκάζεται νὰ μείνῃ ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἀπὸ Μαΐου μέχρις Ὀκτωβρίου. Ὁ ἥλιος τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶναι πλέον εὐεργέτης ἀλλὰ μάστιξ τῶν ὀφθαλμῶν. Πᾶν ἴχνος φυτείας μαραίνεται ὑπὸ τὰς ἀνηλεεῖς αὐτοῦ ἀκτῖνας, πνιγηραὶ ἡμέραι καὶ νύκτες διαδέχονται ἀπελπιστικῶς ἡ μία τὴν ἄλλην, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης πνοῆς δροσεροῦ ἀνέμου, ἄνευ σταγόνος βροχῆς. Ἄνεμος πνέει, πλὴν οὗτος εἶναι θερμὸς καὶ νοσηρός, πληρῶν τὰς ἐρήμους ἤδη ὁδοὺς κόνεως ὁμοίας ἐκείνῃ, ἥτις ἐτυράννει καὶ τοὺς ἀρχαίους Ἀθηναίους· αὕτη κυλινδουμένη ἐν εἴδει νεφῶν καπνοῦ, τυφλοῖ τὸν ἀτυχῆ πεζόν, ἐμποιεῖ δ' ἐπίσης ἀηδίαν εἰς τὸν ἀτυχῆ ἐκεῖνον, ὅστις ἐντὸς οἰκίας εὑρισκόμενος, πρέπει νὰ προτιμήσῃ ἓν τῶν δύο, ἢ νὰ ἀνοίξῃ τὰ παράθυρα καὶ νὰ κατασκονισθῇ, ἢ νὰ διατηρήσῃ ταῦτα κλειστὰ καὶ νὰ πάθῃ ἀπὸ ἀσφυξίαν· ἐκτὸς τῆς κόνεως ὑπάρχει ἑτέρα πληγὴ ἐπαχθεστέρα, ἡ τῶν κωνώπων καὶ σκνιπῶν· τοὺς πρώτους δύναταί τις νὰ ἀπορύγῃ διὰ παραπετασμάτων, πλὴν αἱ τελευταῖαι περιφρονοῦσι τὴν ἐφευρετικότητα τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ μικρὰ σκνὶψ εἶναι ἀόρατος εἰς ἄοπλον ὀφθαλμόν, μὴ ἔχουσα δὲ τὸ θάρρος ὡς ὁ κώνωψ νὰναγγείλῃ τὴν προσέγγισίν της, προσβάλλει πᾶν ἐκτεθειμένον μέλος τοῦ σώματος, ἰδίως τὰς χεῖρας καὶ τὸν βραχίονα, ἀφίνουσα οὕτω τὸ δέρμα εἰς πολύωρον ἐρεθισμόν.

* * *

Οὐδεὶς κλιματικὸς λόγος δύναται νὰ πείσῃ τὸν Ἕλληνα νὰ ἀπομακρυνθῇ τῆς πατρίδος του. Ἐγκαθίσταται οὗτος ἐν ξέναις πόλεσιν, ἕνεκα τῶν ἐμπορικῶν του συμφερόντων, ἢ ἂν ᾖναι εἰς θέσιν, μιμούμενος πολλοὺς ἄλλους, παραδίδεται εἰς τὰς τέρψεις τῆς πρωτευούσης τῆς Γαλλίας. Κατὰ κανόνα ὅμως, ἡ ἀπουσία αὕτη δὲν ἐλαττοῖ τὴν πρὸς τὴν πάτριον γῆν ἀγάπην του, θεωρεῖ δὲ δι' ἑαυτὸν μέγα εὐτύχημα τὴν ἐκ νέου θέαν τῶν ἑλληνικῶν βράχων, ὡς συνέβη καὶ εἰς τὸν περιπλανηθέντα Τηλέμαχον. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ μὴ ἐν Ἑλλάδι ἐπανερχόμενοι, ὄντες ἠναγκασμένοι νὰ μένωσιν εἰς τὴν ξένην χώραν, ἔνθα μετέφερον τὰς οἰκογενείας των καὶ ἐσυσσώρευσαν πλοῦτον πολύν, ἕνεκα τῶν συμφερόντων καὶ τῶν συνεταιρισμῶν των, δὲν λησμονοῦσι τὴν πατρίδα των. Τὰ αὐτὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα τρέφουσιν οἵ τε ἔσω καὶ οἱ ἔξω Ἕλληνες, ἂν καὶ οἱ τελευταῖοι οὗτοι εἶναι διεσπαρμένοι· οὐδεὶς δὲ λαὸς εἶναι μᾶλλον εὐαίσθητος, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐθνικὴν τιμήν, ἢ αἱ στενῶς συνδεδεμέναι ἐν ταῖς τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐμπορικαῖς πόλεσιν ἑλληνικαὶ ἀποικίαι. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπισκεπτομένων τὰς Ἀθήνας Ἀμερικανῶν εἶναι σμικρός, παραβαλλόμενος πρὸς τὸ ἄπειρον σμῆνος τῶν ταξειδιωτῶν, οἵτινες διατρέχουσι τὴν Εὐρώπην ἐξοδεύοντες τὸν χρυσὸν αὐτῶν εἰς μέρη κατὰ πολὺ ὑστεροῦντα τῶν Ἀθηνῶν, ὡς πρὸς τὸ ἐνδιαφέρον ἐν γένει. Τοῦτο οὐδόλως εἶναι παράδοξον ἀφοῦ τοσαύτη ἐπικρατεῖ ἄγνοια, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος, φῆμαι δὲ διαδίδονται ὅτι οἱ περιηγηταὶ κινδυνεύουσιν ἕνεκα τῆς λῃστείας. Αἱ Ἀθῆναι μόλα ταῦτα, ὅσον ἀφορᾷ εἰς προσωπικὸν κίνδυνον, εἶναι ἐξ ἴσου ἀσφαλὴς πόλις, ὅσῳ οἱαδήποτε ἄλλη ἐν τῷ κόσμῳ. Οἱ δ' ἐπισκεπτόμενοι αὐτὰς ἐκ τῶν ῥυπαρῶν ἀγυιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ ἐκ τῶν ἀκαθάρτων τῆς Ἀνατολῆς πόλεων προερχόμενοι, μένουσιν ἔκθαμβοι, βλέποντες τὴν χαρίεσσαν καὶ ἑλκυστικὴν ὄψιν τῆς πόλεως ταύτης. Ἓν ἐνθουσιῶδες ἐπίσημον πρόσωπον, ἀπολαῦσαν ἁπασῶν τῶν τιμῶν, ἃς ἡ Υ. Πόλη ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ, ἀνέκραξεν ἐπὶ τῇ εἰς Ἀθήνας ἀφίξει του: «Νῦν τὸ πρῶτον ἀναπνέω ἀπὸ ἑβδομάδων· ὄντως ἀναψυχοῦταί τις εἰσερχόμενος καὶ πάλιν εἰς ἐλευθέραν καὶ χριστιανικὴν πόλιν.» Τοῦτο δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ὡς πρός τε τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους, καὶ ὡς πρὸς τὰς ἀρχάς. Αἱ σύγχρονοι Ἀθῆναι δὲν εἶναι ἀνάξιαι τῶν ἐκφράσεων τοῦ Μίλτωνος, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀρχαίαν πρωτεύουσαν:

Ἐκεῖ ὅπου τοῦ Αἰγαίου καταλήγ' ἡ παραλία
Εὐγενῶς ἐκτίσθη πόλις, αἱ ἱστορικαὶ Ἀθῆναι.
Εἰς ἀέρα ζωογόνον τρέφεται ἡ φαντασία.
Ἐλαφρὸν τὸ ἔδαφός της ἀλλ' ἐκτεταμένον εἶναι.
Αἰ Ἀθῆναι! τῆς Ἑλλάδος φωτοβόλος ὀφθαλμός.

Ἐκτὸς τῶν μεγαλοπρεπῶν αὐτῆς ἐρειπίων, εἰς ὧν τὴν θέαν ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ σπουδαστοῦ τῆς κλασικότητος καὶ τοῦ ἀρχαιολόγου δύναται νὰ ἐντρυφᾷ ἐπ' ἀόριστον, καὶ τὰ ὁποῖα θέλουσι καθιστᾷ τὰς Ἀθήνας ἑτέραν Μέκκαν διὰ πᾶν ἐρευνητικὸν πνεῦμα, ἡ πόλις δὲν εἶναι ἀρκετὰ πλουσία εἰς διασκεδάσεις, ὥστε νὰ ἑλκύσῃ τὸν χάριν ἁπλῆς διασκεδάσεως ταξειδεύοντα καὶ νὰ μείνῃ οὗτος αὐτόσε πολλὰς ἑβδομάδας. Πλὴν νὰ μὴ ἴδῃ τις ποσῶς τὰς Ἀθήνας, νὰ μὴ σταθῇ τις ὑπὸ τὸν θαυμάσιον αὐτῶν οὐρανόν, νὰ μὴ ἀναπνεύσῃ τὸν καθαρὸν αὐτῶν ἀέρα, καὶ νὰ μὴ ῥίψῃ ἓν μόνον βλέμμα ἐπὶ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, εἶναι στέρησις θεάματος, ἑνοῦντος τὰς πλήρεις μεγαλείου ἀναπολήσεις τῆς ἀρχαιότητος μὲ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἁπλουστάτης τῶν συγχρόνων διασκεδάσεων.[1]

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ὁ Κ. Ἀντώνιος Μηλιαράκης προθύμως ἀπέστειλεν ἡμῖν ὅπως δημοσιεύσωμεν ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ προοιμίου καὶ τῆς εἰσαγωγῆς ἔργου, περὶ ὃ πρὸ πολλοῦ ἀσχολεῖται καὶ προτίθεται νὰ δημοσιεύσῃ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν· «Ἱστορικὸν σχεδίασμα περὶ τῶν ἀσχοληθέντων εἰς γεωγραφικὰς μελέτας τῆς Ἑλλάδος λογίων Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι σήμερον καὶ βιβλιογραφία τῶν ὑπὸ τούτων ἐκδοθέντων ἔργων.»

Ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τοῦ προοιμίου, δημοσιεύομεν μόνον τὰ ἀποσπάσματα, ἐν οἷς ἐν παρόδῳ γράφει καὶ συντόμως περὶ τῆς ὠφελείας τῶν γεωγραφικῶν καὶ τοπογραφικῶν μελετῶν, παραθέτομεν δὲ καὶ τὴν ἀρχήν, ἐνῇ ἐκτίθεται ὁ σκοπὸς τῆς συγγραφῆς καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ ὅλου ἔργου, ὅπως χρησιμεύσῃ ἡ δημοσίευσις αὕτη καὶ ὡς ἁπλῆ ἀγγελία ἔργου φιλολογικοῦ ἑνὸς τῶν συνεργατῶν μας εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας. Σ. τ. Δ.

Εἰς τὸν ἐντελῶς ἀγνοοῦντα τὴν νεωτέραν τῆς Ἑλλάδος φιλολογίαν, θέλει φανῇ ὄντως ἀλλόκοτον τὸ θέμα, ὅπερ ἐπεχειρήσαμεν νὰ πραγματευθῶμεν, εὐλόγως δὲ θὰ ἐρωτήσῃ, ἂν ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τοῦ Βυζαντίου μέχρι σήμερον ἀνέδειξε γεωγράφον ἔξοχον ἢ θαλασσοπόρον ἢ ὁδοιπόρον τολμηρὸν καὶ ἐπιστήμονα, οἵους κατὰ τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα τὰ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης ἔθνη, καὶ ἂν ὑπάρχωσι συγγράμματα γεωγραφικὰ τοιαῦτα ὥστε σπουδαῖος νὰ γίνῃ περὶ αὐτῶν λόγος.

1. Ἐπτωχ. ἐκ τῆς ἐφημερίδος Ἐνδοξότατος μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ κ. Α. Α. Ζωγραφίδη, τοῦ συγγράφαντος τὸν κ. Τάκεμον «Οἱ Ἕλληνες τῆς σήμερον».

Τὸ ἀπόρημα ἐκ πρώτης ὄψεως εἶναί πως εὔλογον· διότι οἱ Ἕλληνες καὶ πολὺ μὲν πρότερον, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τοῦ Βυζαντίου μέχρι σήμερον οὐδένα ἔξοχον γεωγράφον ἀνέδειξαν, οὐδόλως ἔδραμον εἰς ἀνακάλυψιν νέων τόπων ἀγνώστων ἢ πρὸς περιγραφὴν ἐντελεστέραν τῶν γνωστῶν, συνελόντι εἰπεῖν τὸ ἔδαφος τῆς γεωγραφίας δὲν ἐκαλλιέργησαν ἐπιστημονικῶς· οὐχ ἧττον γινώσκομεν ὅτι τὸ τῆς ἰδίας αὐτῶν χώρας πολλαχοῦ δὲν ἀφῆκαν ἐντελῶς χέρσον, ἀλλ' εἴτε μιμούμενοι τοὺς ἐν Εὐρώπῃ σοφοὺς, εἴτε παροτρυνόμενοι ὑπ' αὐτῶν ἀπεπειράθησαν τὸ καθ' ἑαυτοὺς νὰ καλλιεργήσωσι, καίπερ ὑπὸ δουλείαν διατελοῦντες· ἠσθάνθησαν δ' ἐνωρὶς καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς τοιαύτης ἐργασίας καὶ κατενόησαν τὴν ἀξίαν τῶν ἐκ ταύτης καρπῶν. Προτιθέμεθα οὖν νὰ ἐρωτήσωμεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τούτου τί ἔπραξαν, τί παρήγαγον ὠφέλιμον δι' ἑαυτοὺς ἢ διὰ τὴν ἐπιστήμην καθόλου καὶ ὁποία ἡ ἀξία τῶν ἔργων των. Δὲν σκοποῦμεν νὰ ἐγείρωμεν μνημεῖον φιλολογικὸν ὑπὲρ νεωτέρων γεωγράφων Ἑλλήνων· διότι ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἱστορίᾳ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων δὲν εὑρίσκομεν τοιούτους ἄνδρας, οὐδὲ τὰ ἔργα τῶν ὁπωσδήποτε ἀσχοληθέντων εἰσὶν ἀρκοῦντα πρὸς κατασκευὴν περιφανοῦς μνημείου κάλλος ἔχοντος καὶ δόξαν περιποιοῦντος αὐτοῖς καὶ τῇ πατρίδι. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου μόνον ἐκτυλίσσοντες τὸν χάρτην τῆς τε Εὐρωπαϊκῆς καὶ Ἀσιατικῆς Ἑλλάδος θέλομεν ἁπλῶς σημειώσει ἐπ' αὐτοῦ τὰ μέρη, ὧν Ἕλληνες ἐμελέτησαν τὴν γεωγραφίαν καὶ περιέγραψαν τὴν κατάστασιν· θὰ καταδείξωμεν δὲ, τὸ ἐφ' ἡμῖν, καὶ τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας καὶ θὰ ὀνομάσωμεν τοὺς ἐργάτας.

Γεωγραφίαι πολιτικαὶ γενικαὶ ἢ μερικαί, γεωγραφίαι μαθηματικαὶ, χωρογραφίαι, τοπογραφίαι, σχόλια ἐπὶ ἀρχαίων γεωγράφων, μελέται ἐπὶ τῆς ἀρχαίας γεωγραφίας τῆς Ἑλλάδος, πολιτειογραφικαὶ ἢ καταστατικαὶ εἰδήσεις, προσκυνητήρια μονῶν καὶ τὰ τοιαῦτα, δημοσιευθέντα ἐν ἰδίοις βιβλίοις ἢ ἐν περιοδικοῖς ὑφ' Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι σήμερον, ἔσται ἡ ὕλη τοῦ θέματος ἡμῶν, μικρὰ μὲν κατὰ τὸν ὄγκον, πολύτιμος δὲ κατὰ τὴν ἀξίαν, ἅτε ὑπὸ ἐγχωρίων παραχθεῖσα. Κατὰ καθολικὸν δὲ κανόνα τὴν γεωγραφίαν καὶ πολιτειογραφίαν μιᾶς χώρας ἐκεῖνοι μᾶλλον δύνανται εὐδοκίμως νὰ πραγματευθῶσιν, οἵτινες ἐν αὐτῇ ἐγεννήθησαν καὶ ἀνετράφησαν· ἀείποτε δὲ αἱ εἰδήσεις αὐτῶν προτιμῶνται τῶν διδομένων ὑπὸ παντὸς ξένου καὶ ἐπήλυδος.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ κοινωνικὰ φαινόμενα καὶ δὴ τὰ τῆς διανοίας δημιουργήματα δὲν ἐμφανίζονται μεμονωμένα ἐν τῷ καθολικῷ βίῳ τῶν ἐθνῶν, ἀλλὰ συσχετίζονται ἀναποσπάστως πρὸς τὰς τοπικὰς, πολιτικὰς, θρησκευτικὰς, κοινωνικὰς

περιγράσεις αὐτῶν, ἀνάγκη, δικλαμβάνοντες περὶ ἑνὸς κλάδου τοῦ διανοητικοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων, τοῦ γεωγραφικοῦ, νὰ ἐξετάσωμεν ἱστορικῶς τὴν κατάστασιν τῶν γεωγραφικῶν μελετῶν ἐν Ἑλλάδι κατὰ τόπον καὶ χρόνον· οὕτω δὲ τὸ ἔργον ἡμῶν ἀποβαίνει ἱστορικὸν ἅμα καὶ βιβλιογραφικόν.

Ἐν τῷ ἱστορικῷ θέλομεν ἐξετάσει πότε μετὰ τὴν ἅλωσιν ἤρξαντο οἱ Ἕλληνες ἐργαζόμενοι περὶ τὰ γεωγραφικά, ὁποῖα τὰ αἴτια τῆς παραμελήσεως ἢ τῆς προαγωγῆς τῆς ἐπιστήμης ταύτης κατὰ χρόνον καὶ τόπον, πῶς ἐδιδάσκετο, τίνες οἱ ἐργασθέντες, ὁποία ἡ ἀξία τῶν ἔργων αὐτῶν, καὶ ὁποῖα τὰ ἀποτελέσματα· τί ὡς πρὸς τὴν γεωγραφίαν ἔπραξεν ἡ ἐλευθέρα Ἑλλάς, ἡ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ἐλευθερίας τεθεῖσα, τί ἡ δούλη.

Ἐπὶ τοῦ δευτέρου δὲ μέρους, τοῦ βιβλιογραφικοῦ, θέλομεν καταγράψει κατάλογον τῶν διαφόρων γεωγραφικῶν συγγραμμάτων καὶ διατριβῶν μετὰ τῶν ἀναγκαιουσῶν βιβλιογραφικῶν σημειώσεων.

Οἱ λόγοι οἱ προτρέψαντες ἡμᾶς περὶ τοιαύτην μελέτην εἰσὶ πολλοὶ καὶ διάφοροι, κυριώτατος δὲ ἡ ἐπικρατοῦσα ἄγνοια τῶν γεωγραφικῶν βιβλίων, ἅτινα κατὰ διαφόρους χρόνους καὶ τόπους πολλοὶ τῶν λογίων Ἑλλήνων ἔγραψαν, καὶ ἡ παρατηρουμένη παρ' ἡμῖν παραμέλησις τῆς σπουδῆς τῆς γεωγραφίας, κατὰ τὸν παρόντα μάλιστα χρόνον, καθ' ὃν ἡ γεωγραφία ἀνυψώθη εἰς καθαρὰν ἐπιστήμην περιλαμβάνουσαν τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν φύσιν, οὐδεμιᾶς ἄλλης ἐχούσης ἔν τε τῷ ἠθικῷ κόσμῳ καὶ τῷ φυσικῷ μεγαλειτέραν περιοχὴν καὶ ποικιλωτέραν ἐφαρμογήν.

Αἱ ἐκ τῆς σπουδῆς τῆς γεωγραφίας προκύπτουσαι ὠφέλειαί εἰσιν ἄπειροι· ἡ λεπτομερὴς δὲ καὶ μεμερισμένη ἔκθεσις τῶν ἀγαθῶν τῶν προερχομένων ἐξ αὐτῆς δὲν ἀνήκει βεβαίως εἰς τὸ ἡμέτερον θέμα· οὐχ ἧττον ἐν βραχυλογίᾳ λέγομεν, ὅτι ἕκαστον ἔθνος ὅπως βαδίσῃ ἀπροσκόπτως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ καὶ πρόοδον πρέπει νὰ γνωρίσῃ καλῶς ἑαυτό, πρέπει νὰ μάθῃ μέχρι τῶν ἐσχάτων λεπτομερειῶν τὴν γεωγραφίαν τῆς χώρας, ἣν οἰκεῖ, αἱ δὲ γνώσεις περὶ τῆς γεωγραφικῆς καταστάσεώς του νὰ καταστῶσι κοιναί, διαδιδόμεναι διαφοροτρόπως εἰς πάντα τὰ στρώματα τῆς κοινωνίας. Αἱ γεωγραφικαὶ καὶ πολιτειογραφικαὶ γνώσεις ἐθεωρήθησαν πάντοτε ἓν τῶν μεγαλειτέρων δειγμάτων τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων κατὰ μέρος. Ὁ Ὅμηρος τὸν ἥρωα τῆς Ὀδυσσείας θεωρεῖ ἄνδρα σοφὸν καὶ πολυμήχανον· διότι περιῆλθε ξένας χώρας, ἐπεσκέφθη λαοὺς καὶ ἐσπούδασε τὴν σοφίαν αὐτῶν. Ὁ σπουδάζων τὴν γεωγραφίαν, εἴτε περιηγούμενος, εἴτε μελετῶν ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ αὐτοῦ, ἐξέρχεται τοῦ στενοῦ καὶ περιωρισμένου χώρου, ἐν ᾧ ἐγεννήθη, ἀνοίγει τὸ μέγα βιβλίον τοῦ κόσμου καὶ διερχόμενος αὐτὸ ἀναζητεῖ σελίδα τινὰ ἐφ' ἧς νὰ ἐγγράψῃ τὸ ὄνομά του. Αἱ γεωγραφικαὶ γνώσεις εἰσὶ στήλη φωτὸς ὁδηγοῦσα τοὺς λαοὺς διὰ μέσου τῶν κωλυμάτων τῆς φύσεως εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν, αὐτὴ πληροῖ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν καὶ φέρει ἐν τῷ κόσμῳ τὴν ἰσορροπίαν καὶ τὴν ἁρμονίαν. «Ἡ γεωγραφία εἶναι ἀναγκαία εἴς τε τὸν φιλόσοφον καὶ εἰς τὸν πολιτικόν, εἴς τε τὸν λόγιον καὶ τὸν μὴ τοιοῦτον, εἶναι κοινὸν κέντρον τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν γνώσεων, ὁ δεσμὸς τῶν λαῶν καὶ ἡ βάσις τῶν σχέσεών των.» (Martin de Saint Vivien. Histoire de géographie).

Ἡ γεωγραφία, ἡ τοπογραφία καὶ χωρογραφία, ἡ φυσικὴ κατάστασις ἔτι τοῦ ἐδάφους θεωροῦντες ὡς ἓν τῶν ἀναποσπάστων στοιχείων τῆς στρατιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως, εἶναι ὁ φανὸς ὁ ὁδηγῶν τὰς στρατιωτικὰς κινήσεις, ὁ διαφωτίζων τὰ πολεμικὰ σχέδια κατά τε ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν. Πρὸ πάντων δὲ πρέπει νὰ καταστῶσι κύριον μελέτημα τῶν στρατιωτικῶν ἐκείνων, ὧν ἡ πατρὶς ἐπιφυλάσσεται νὰ διεκδικήσῃ ἐθνικὴν κληρονομίαν ἁρπαγεῖσαν. Ὅπως δὲ ἡ ἐκ τῆς τοιαύτης μελέτης ὠφέλεια ἀποβῇ ὄντως χρήσιμος, δέον νὰ γίνῃ οὐχὶ ἐξ ὑπογυίου καὶ ἐν καιρῷ τῆς ἀνάγκης, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ διὰ μελέτης μακρᾶς ἐν ἠρεμίᾳ γενομένης, καὶ συνεχῶς διὰ διαφόρων προσώπων τῆς αὐτῆς ἐπαναλαμβανομένης πρὸς ἐπίτευξιν ἀκριβείας καὶ τελειότητος.

Οἱ λαοὶ καὶ τὰ κατὰ μέρος ἄτομα, οἱ παραμελοῦντες τὴν σπουδὴν τῆς γεωγραφίας, πλὴν ἄλλων ὀλεθρίων κακῶν καταλαμβάνονται ὑπὸ παραλόγου ἐγωϊσμοῦ· τὰ διανοήματα αὐτῶν εἰσι περιωρισμένα καὶ ταπεινά, αἱ δὲ ἀποφάσεις φέρουσι τὸν τύπον τῆς τοπικότητος καὶ προσωπικότητος. Ἐὰν μελετήσωμεν ἐπισταμένως τὰ ἀποτελέσματα τῶν γεωγραφικῶν ἐρευνῶν καὶ ἀνακαλύψεων, ἃς μέχρι τοῦδε ἐποιήσατο ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, θέλομεν ἰδεῖ, ὅτι ἐπ' αὐτῶν ἐστηρίχθη κατὰ μέγα μέρος ἡ πρόοδος τῶν ἐθνῶν. Παραλείποντες τὰ παραδείγματα, ἅτινα παρέχει ἡ ἱστορία τῶν ἀρχαίων λαῶν καὶ τῶν νεωτέρων ἐυρωπαϊκῶν ἐθνῶν, ἀρκούμεθα νὰ παραθέσωμεν πάτριον.

Μετὰ τὴν ὑποδούλωσιν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν πάντες ἐπίστευσαν ἀπρὶξ ἐχόμενοι τῶν σημείων τῶν καιρῶν, ὅτι δὲν ἔμελλέ πω ἡ Ἑλλὰς νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κόσμου· ὑπέλαβον ὅτι ὅπως οἱ Φοίνικες, οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Καρχηδόνιοι, οἱ Ῥωμαῖοι ἤκμασαν καὶ παρήκμασαν καὶ ἐπὶ τέλους ἐξηφανίσθησαν, οὕτως ἐπέπρωτο τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος νὰ μὴ ἐγγραφῇ τοῦ λοιποῦ εἰς τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας. Ἐν τούτοις ὁπόταν οἱ νησιῶται καὶ οἱ κάτοικοι τῶν παραλίων χωρῶν τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ἔμφυτον αὐτοῖς φιλοπονίαν, δραστηριότητα καὶ νοημοσύνην ὑπείκοντες, ἀντὶ πλοιαρίων ἐναυπήγησαν μεγάλα πλοῖα καὶ ἀντὶ ἀκτοπλοΐων ἐπεχείρησαν πλοῦς εἰς πάντα τὰ παράλια τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Ὠκεανοῦ, καθὼς καὶ ὅταν οἱ κάτοικοι ἰδίως τῆς Ἠπείρου, Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας ἤρχισαν πορευόμενοι εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς πόλεις ἐμπορίας ἕνεκεν ἢ ἐκπαιδεύσεως, ἡ Ἑλλὰς ἐζωογονήθη ἐκ τοῦ κοιμισθέντος ὑλικοῦ καὶ διανοητικοῦ πλούτου καὶ ἐξυπνήσασα ἐκ τοῦ ληθάργου εἶδεν ἔκθαμβος εἰς τὸν ὁρίζοντα οἰωνὸν ἄριστον, τὸ ὑποφῶσκον φῶς μελλούσης ἀνατολῆς, καὶ ἔνθους γενομένη διεσάλπισεν ἁπανταχοῦ γῆς ὅτι ζῇ.

Ἐν τούτοις, ἐνῷ τοιαῦτά εἰσιν τὰ ἐκ τῆς σπουδῆς τῆς γεωγραφίας ἀγαθά, ἡ γεωγραφία καὶ πᾶσαι αἱ πρακτικαὶ ἐπιστῆμαι, αἱ ἀποτελοῦσαι τὰ νῦν τὸν πλοῦτον τῶν ἐθνῶν, παραμελοῦνται παρ' ἡμῶν, βαινόντων ἐπὶ ὀλεθρίου συστήματος ἐκπαιδεύσεως, οὕτω δὲ μένομεν ἐστερημένοι πολλῶν καὶ πολυτίμων ἀγαθῶν. Ἡ γεωγραφία κατήντησεν ἐν Ἑλλάδι μάθημα τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως καὶ κατὰ πολὺ καθυστέρησε τῆς ἑστῶ καὶ λανθανόντως πως βαινούσης παρ' ἡμῖν ἀναπτύξεως τῶν λοιπῶν ἐπιστημονικῶν κλάδων. Πρεσβεύομεν δὲ ὅτι ἡ ἄχρι τοῦδε παραμέλησις τῆς ἐπιστήμης ταύτης εἶναι σὺν ἄλλοις σπουδαία πηγὴ τῶν κακῶν, ἅτινα ἡ χώρα ἡμῶν ὑρίσταται ἐν τῇ ἐσωτερικῇ διοικήσει, καὶ τῶν καθημερινῶν παρεξηγήσεων καὶ μωμῶν τῆς ἐν Εὐρώπῃ δημοσιογραφίας ὡς πρὸς τὴν ἑκάστοτε περιγραφομένην κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴν κρίσιν ἡμῶν ἡ παραμέλησις πολλῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς ὁποίας δὲν μετεδόθησαν, ἃ εἴπομεν ἀναφανδὸν, τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐννόμου διοικήσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀγνοίας περὶ τῆς γεωγραφικῆς καὶ πολιτειογραφικῆς αὐτῶν καταστάσεως· διότι οὔτε ἡ κυβέρνησις ἀκριβῶς καὶ ἐπισταμένως ἐφρόντισε νὰ φωτισθῇ περὶ αὐτῶν, οὔτε ἰδιώτης κάτοικος τῶν μερῶν τούτων ἔγραψεν ὀλίγας λέξεις. Πολλῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος τὸ ὄνομα μόνον εἶναι γνωστὸν ἐκ τῶν γεωγραφικῶν ἐγχειριδίων, καὶ ἐνταῦθα διότι δὲν δύναται νὰ παραλειφθῇ, ἀντηχεῖ δ' ἔστιν ὅτε καὶ ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ βουλευτηρίου κατὰ τὰς ἐξελέγξεις τῶν ἐκλογῶν!

Ἐὰν ἡ κατάστασις πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς τε ἐλευθέρας καὶ τῆς δούλης Ἑλλάδος ἦτο ἀμοιβαίως γνωστὴ εἰς πάντας, ἡ ἐκ τῆς γνώσεως ταύτης μορφουμένη ἑκάστοτε κοινὴ γνώμη ἤθελεν ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς διοικήσεως αὐτῶν, συναλλασσομένων τῶν πλεονεκτημάτων τῆς μιᾶς ἐπαρχίας πρὸς τὰ μειονεκτήματα τῆς ἑτέρας. Νομίζομεν δὲ ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ μεγίστων κακῶν πρόξενον ἐπικρατοῦν παρ' ἡμῖν ἐπαρχιακὸν πνεῦμα, ἑνιαίας οὔσης τῆς κυβερνήσεως καὶ ἐπὶ συγκεντρωτικῶν βάσεων στηριζομένης, θέλει ἐκλίπει, ὁπόταν ἐντελῶς γνωρίσωσιν ἀλλήλας οὕτως εἰπεῖν αἱ ἐπαρχίαι. Ἡ ἀνάγνωσις δὲ εἰδικῶν τοπογραφιῶν καὶ χωρογραφιῶν, περιηγήσεων, πολιτειογραφικῶν καὶ ἐθνογραφικῶν πραγματειῶν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς δούλης Ἑλλάδος, ἡ περὶ τῆς γεωγραφικῆς αὐτῶν ἐν γένει καταστάσεως ἀδιάκοπος μελέτη θέλει διατηρεῖ μεταξὺ τῶν ἁπανταχοῦ Ἑλλήνων θερμότερον, ἄγρυπνον, ἐς ἀεὶ παρὸν καὶ ἐνεργοῦν τὸ πνεῦμα τοῦ ἐθνισμοῦ, τὸ πνεῦμα τῆς ἀδελφότητος. Αἱ τοιαῦται ἀναγνώσεις θέλουσι καταδείξει τὸ μέγεθος τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, θέλουσι καταστήσει στερεωτέρους καὶ στενωτέρους τοὺς δεσμοὺς τῶν ἁπανταχοῦ διεσπαρμένων ἑλλήνων, ἀναπτύξει πλειότερον τοὺς πόθους καὶ πολλαπλασιάσει τὰς ἐνεργείας πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ.

Ἡ Ἑλλὰς παρὰ πᾶσαν ἄλλην χώραν τῆς αὐτῆς ἐκτάσεως ἔχει ποικιλωτέραν γεωγραφίαν, ὁ γεωγραφικὸς δὲ αὐτῆς σχηματισμὸς, ἡ θέσις, ἡ ὀρεογραφικὴ καὶ ὑδρογραφικὴ αὐτῆς κατάστασις συνετέλεσαν τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀκμὴν αὐτῆς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν παρακμὴν, διὰ τοῦ κατακερματισμοῦ ἐν τῇ ἀρχαιότητι εἰς μεμονωμένας πολιτείας, διαχωριζομένας ἀπ' ἀλλήλων ὑπὸ φυσικῶν ὁρίων, καὶ ἐς ἀεὶ διαπληκτιζομένας. Οὐδεμία σελὶς τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος δύναται νὰ μελετηθῇ καὶ κατανοηθῇ ἀκριβῶς ἄνευ τῆς γνώσεως τῆς γεωγραφίας αὐτῆς, τῆς φυσικῆς κατὰ τόπους καταστάσεως καὶ τῆς εἰδικῆς μελέτης περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἀέρων, ὑδάτων καὶ τόπων ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν κατ' ἐπαρχίας οἰκητόρων τῆς.

Ἡ γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ὁ φανὸς τῆς ἱστορίας αὐτῆς, ἂν δὲ ἡ ἱστορία εἶναι ἀφήγησις παρελθουσῶν πολιτικῶν πράξεων, αἴτινες ἔσχον ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς ἀνθρωπότητος ἢ ἑνὸς λαοῦ, τὸν φανὸν τοῦτον ὅταν αἱ πράξεις αὗται τελῶνται πρέπει νὰ λαμβάνωσιν ὁδηγὸν οἱ ἐπὶ τὴν διεύθυνσιν καὶ διαχείρησιν αὐτῶν κεκλημένοι. Ἐὰν ὑπάρχωσι παρομοιώσεις ἐπιτυχεῖς ἐξ ἐκείνων, ἃς μετεχειρίσθησαν ποιηταὶ καὶ πεζογράφοι, ὅπως καλλύνωσι τὸν λόγον, οὐδεμία ἴσως ἐπιτυχεστέρα τῆς παρομοιώσεως τῆς ἐννοίας τῆς πολιτείας πρὸς ναῦν πλέουσαν καὶ τῶν διοικούντων αὐτὴν πρὸς κυβερνήτας. Οὐαὶ τῷ κυβερνήτῃ τῷ ἀγνοοῦντι τὰς ἰδιαζούσας φυσικὰς περιστάσεις καὶ τὰ θαλάσσια ἢ οὐράνια φαινόμενα τῆς ὁδοῦ, ἣν διαπλέει.

Τούτων οὖν ἕνεκα θεωροῦμεν τὴν σπουδὴν καὶ μελέτην τῆς γεωγραφικῆς καὶ πολιτειογραφικῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος προὐργιαίτατον μέλημα τῶν λογίων αὐτῆς. Δὲν ἀρκεῖ ὅ,τι

ξένοι περιηγηταὶ καὶ φιλόλογοι ἔγραψαν περὶ αὐτῆς, διότι ἐπαναλαμβάνομεν ὅ,τι καὶ ἐν ἀρχῇ εἴπομεν, ὅτι τὴν γεωγραφικὴν κατάστασιν ἑνὸς τόπου ἀδύνατον νὰ ἐκθέσῃ καὶ περιγράψῃ ἀκριβέστερον ἕτερος πλὴν τοῦ ἰθαγενοῦς, ἐκ δὲ τῶν ξένων μόνον ὁ παραμείνας ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐν τῇ περιγραφομένῃ χώρᾳ.

Ἡ Ἑλλὰς, καὶ λέγομεν τοῦτο οὐδένα κίνδυνον διατρέχοντες νὰ προσκρούσωμεν εἰς τὴν ἀλήθειαν, διατελεῖ ἔτι καὶ νῦν οὖσα χώρα ἄγνωστος. Ἡ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἐξέτασις τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος, τοῦ κλίματος, τῶν προϊόντων, τῆς κοινωνικῆς καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεως, τῆς θρησκευτικῆς, ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς καταστάσεως κτλ. οὔπω ἐγένετο ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων, ἢ ὑπὸ ἰδιωτῶν, ἢ ὑπὸ συλλόγου ἢ ἑταιρίας. Ἄγνωστα διατελοῦσιν ἡ χλωρὶς αὐτῆς ἐν μέρει, ἡ ζωολογία, ἡ ἰχθυολογία, τὰ ὀρυκτὰ αὐτῆς, τὰ μέταλλα, τὰ προϊόντα κατὰ τόπους, ἄγνωστος ἡ φυσικὴ κατάστασις τοῦ ἐδάφους, ἡ ὀρεογραφία καὶ ὑδρογραφία, ἄγνωστος ἡ κλασσικὴ ἐνιαχοῦ ἀρχαιότης, ἡ ἐκκλησιαστικὴ, αἱ κατὰ τόπους διάλεκτοι τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, τὸ ζῶν τοῦτο πολύτιμον μνημεῖον τὸ ὑπὸ τοῦ χρόνου ὁσημέραι φθειρόμενον, ἄγνωστος διατελεῖ ἡ ἐθνογραφία τῆς Ἑλλάδος, καὶ δὴ ἡ τῶν δούλων ἐπαρχιῶν, τὸ μέγα τοῦτο καὶ ζωτικὸν ζήτημα τοῦ καθόλου ἑλληνισμοῦ, οὗτινος ἐπ' ἐσχάτων ἤψαντο οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ καὶ ἀνέμιξαν μετὰ τῆς συγχρόνου πολιτικῆς.

Πλεῖστα νομοθετήματα, διατάγματα, στρατιωτικοὶ ἢ πολιτικοὶ θεσμοὶ ὀργανωτικοὶ παρ' ἡμῖν ἐκδοθέντες ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς κυβερνήσεων ἔπεσον εἰς ἀχρηστίαν, ἢ κακῶς ἐφηρμόσθησαν, ἢ ἐφαρμοσθέντες ἀπεδείχθησαν ἐπιβλαβεῖς, διότι συνετάχθησαν ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἀκριβοῦς γεωγραφικῆς καὶ πολιτειογραφικῆς καταστάσεως τῆς χώρας. Θὰ ἐμηκύναμεν δ' ἐπὶ μακρὸν τὸν λόγον, ἐὰν εἰσερχώμεθα εἰς τὴν ἀνάλυσιν εἰδικῶν παραδειγμάτων. Ἐὰν διέλθῃ τις μετὰ προσοχῆς τὰ πρακτικὰ τῶν βουλῶν τῆς Ἑλλάδος, θέλει πολλαχοῦ παρατηρήσει μετὰ λύπης ὅτι προτάσεις καὶ νομοσχέδια περὶ διαχαράξεως ὁδῶν, περὶ καθαρισμοῦ κοίτης ποταμῶν, περὶ ἀποξηράνσεως λιμνῶν, ἑλῶν καὶ τελμάτων, περὶ καθαρισμοῦ καὶ κατασκευῆς λιμένων, σιδηροδρόμων, ζητήματα ζωτικὰ μιᾶς πολιτείας, ἢ ψηφισθέντα ἀπέτυχον περὶ τὴν ἐφαρμογὴν, ἢ προταθέντα οὐδόλως ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ἢ τεθέντα ὑπὸ συζήτησιν ἐπολεμήθησαν, διὰ λόγων ληφθέντων ἐκ πάσης ἄλλης πηγῆς ἢ ἐκ καθαρῶς γεωγραφικῆς. Χθὲς δ' ἔτι ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν Χ. Ζιμβρακάκης ἀπαντῶν εἰς τὴν πρότασιν τοῦ Γ. Ζωχιοῦ περὶ συστάσεως ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν στρατιωτικῶν τμήματος ἐπιτελῶν, εἶπε καὶ τὰ ἑξῆς ἐπὶ λέξει· «Μετὰ λύπης σᾶς λέγω, κύριοι, ὅτι παρ' ἡμῖν ἐν τῷ ὑπουργείῳ δὲν ὑπάρχει κανεὶς νὰ μοὶ δώσῃ στατιστικὰς πληροφορίας, περὶ τοῦ πληθυσμοῦ, τῶν προϊόντων, τοῦ ἐδάφους οἱασδήποτε ἐπαρχίας..... μᾶς λείπει ἡ τοπογραφία· ἐὰν ἡ κυβέρνησις θεωρήσῃ ἀναγκαῖον σήμερον νὰ συγκεντρώσῃ στρατὸν εἰς ἓν μέρος, δὲν γνωρίζει ἂν οἱ στρατιῶται θὰ εὕρουν ἐκεῖ τοὐλάχιστον ψωμί· δὲν ἐγένοντο ἀναγνωρίσεις τοῦ ἐδάφους καὶ τὰ λοιπὰ παρομαρτοῦντα εἰς τοιαύτας ἐργασίας..... ποτὲ δὲν ἐγένετο τοιαύτη ἐργασία.....»

Πολλαὶ βεβαίως, καὶ δὴ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες δυσκόλως ἀπομανθάνουσιν ὅ,τι ἅπαξ ἔμαθον, καίτοι παρετήρησαν ἐκ τῆς πείρας τὸ ἐσφαλμένον αὐτοῦ, ἢ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ὑπολαμβάνουσιν ἑαυτοὺς πανσόφους ἐκ κοιλίας μητρὸς, θὰ κατακρίνωσιν ἡμᾶς ὅτι, καταστήσαντες τὸ ζήτημα τῆς Ἑλλάδος ζήτημα γεωγραφικὸν, παρεσύρθημεν εἰς φοβερὰν πλάνην, ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ πρὸς τὸ θέμα, περὶ ὃ ἀσχολούμεθα, ἔρωτος. Τοὺς τοιούτους ἐκ τῶν προτέρων παροτρύνομεν νὰ μελετήσωσι τί πράττουσι τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης, ἅτινα τὴν ἐγχωρίαν γεωγραφίαν θεωροῦσιν ὡς βάσιν πάσης πολιτικῆς σκέψεως καὶ πράξεως.

Ἀλλ' ἡ γεωγραφικὴ μελέτη ἑνὸς τόπου δὲν εἶναι ἔργον ἑνὸς ἀτόμου, ἀλλὰ πολλῶν· διότι οὐδεὶς εἶναι δυνατὸν ἀκριβῶς νὰ γινώσκῃ πάντας τοὺς κλάδους τῆς γεωγραφικῆς ἐπιστήμης. Πλὴν δὲ τούτου ἡ μελέτη αὕτη ἀπαιτεῖ δαπάνας προκυπτούσας ἐκ τῶν περιηγήσεων, τῶν καταμετρήσεων, τῶν ἐργαλείων, τῆς ἐκτυπώσεως πινάκων, εἰκόνων τοπογραφικῶν καὶ τῶν τοιούτων. Διὰ τοῦτο αἱ κυβερνήσεις ἢ αἱ γεωγραφικαὶ ἑταιρίαι ἀνέλαβον τὴν ἐργασίαν ταύτην χορηγοῦσαι τὰ μέσα. Τὰ ἐπιτελεῖα τὰ στρατιωτικὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν καὶ τὰ ναυαρχεῖα ἐξετέλεσαν ἔργα γεωγραφικά, ἅτινα περιποιοῦσι τιμὴν εἰς τοὺς πονήσαντας, καὶ δόξαν εἰς τὰ ἔθνη, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκουσι· τὰ δὲ ὀνόματα αὐτῶν θέλουσι διαγράψει ἔνδοξον χρονικὴν περίοδον εἰς τὴν γενικὴν ἱστορίαν τῆς γεωγραφίας.

. . . . . .

Α. Μαλλαρακης.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΔΑΜΑΝΤΟΣ

ὅστις κοσμεῖ τὰ νῦν τὸ αὐτοκρατορικὸν σκῆπτρον τῆς Ῥωσσίας.

Ὁ ἀδάμας οὗτος ἀνῆκε τὸ πρῶτον εἰς τὸν Ναδὶρ Σὰχ, ἦτο δὲ εἷς ἐκ τῶν δύο μεγάλων ἀδαμάντων, οἵτινες ἐστόλιζον τὸν θρόνον τοῦ κατακτητοῦ τούτου. Τοὺς δύο τούτους ἀδάμαντας ὠνόμαζον τότε μὲ τὴν συνήθη ἀνατολικὴν ὑπερβολὴν «ἥλιον τῆς θαλάσσης» τὸν ἕνα καὶ «σελήνην τῶν ὀρέων» τὸν ἄλλον. Ὅτε ἐθανατώθη ὁ Ναδὶρ Σὰχ, τὸ πλεῖστον τῶν πολυτίμων

λίθων του διηρπάγη καὶ διενεμήθη μεταξὺ ὀλίγων στρατιωτῶν.

Ἔμπορός τις ἀρμένιος Σχάφρας καλούμενος, γνωστὸς δὲ ἔπειτα γενόμενος ἐν Ἀστραχὰν ὑπὸ τὸ ὄνομα *ἑκατομμυριοῦχος*, κατῴκει τότε μετὰ δύο ἀδελφῶν του ἐν τῇ πόλει Βασσόρᾳ. Ἡμέραν τινὰ ὁπλαρχηγός τις ἐξ Ἀφγανιστάνης παρουσιάσθη πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ προέτεινε νὰ ἀγοράσῃ μέγαν ἀδάμαντα, πιθανώτατα τὴν «σελήνην τῶν ὀρέων», ὡραῖόν τινα σμάραγδον, ὑπερμέγεθες ῥουβίνιον καὶ ἄλλους τινὰς λίθους μικροτέρου λόγου. Ἐζήτει δὲ διὰ τὸ ὅλον μετρίαν τιμήν. Ὁ Σχάφρας ἐξεπλάγη καὶ προφασιζόμενος ὅτι δὲν ἔχει πρόχειρα χρήματα, παρεκάλεσε τὸν ὁπλαρχηγὸν νὰ ἐπιστρέψῃ ἀργότερα, προσθέτων ὅτι ἐπεθύμει νὰ συνεννοηθῇ καὶ μὲ τοὺς ἀδελφούς του. Ἀλλ' ὁ κάτοχος τοῦ θησαυροῦ φοβούμενος ἴσως ἀπιστίαν τινὰ δὲν ἐπέστρεψε πλέον.

Ὁ Σχάφρας καὶ οἱ ἀδελφοί του ἀπεπειράθησαν νὰ τὸν ἐπανεύρωσιν, ἀλλ' εἰς μάτην, διότι ἐκεῖνος εἶχεν ἤδη ἀπέλθει ἐκ τῆς Βασσόρας. Μετά τινα χρόνον ὅλως τυχαίως ἐπανεῦρεν ὁ Ἀρμένιος τὸν πωλητὴν εἰς Βαγδάτιον, ἦλθεν εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς αὐτὸν καὶ ἠγόρασε τοὺς λίθους ἀντὶ 270 χιλιάδων φράγκων περίπου. Ἔκρινε δὲ καλὸν ὁ Σχάφρας νὰ τηρήσῃ μυστικὸν τὸ πρᾶγμα καὶ διὰ τοῦτο ἐπανελθὼν εἰς τὴν Βασσόραν ἐπεδόθη πάλιν εἰς τὸ σύνηθες ἔργον του.

Δώδεκα ἔτη μετὰ ταῦτα ἀπεφάσισεν ὁ Σχάφρας νὰ καταλίπῃ τὴν Βασσόραν καὶ νὰ ἀπέλθῃ πρὸς πώλησιν τοῦ θησαυροῦ του. Ἐπορεύθη λοιπὸν πρῶτον μὲν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ Ὁλλανδίαν καὶ ἀποκατεστάθη ὁριστικῶς εἰς τὸ Ἀμστελόδαμον. Ἐκεῖ ἔκαμε γνωστὸν τὸν θησαυρὸν, τὸν ὁποῖον ἐκέκτητο καὶ προέτεινε τὴν ἀγορὰν αὐτοῦ εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης.

Μόλις ἐγνώσθη ἡ ἀξία τοῦ ἀδάμαντος, πολλαὶ κυβερνήσεις ἔκαμον προσφορὰς πρὸς τὸν Ἀρμένιον, πρὸ πάντων δὲ ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις προσήνεγκε μέγα ποσὸν, ὄχι ὅμως καὶ ὅσον ἐζήτει ὁ Σχάφρας. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ παρουσιάσθη ὡς ἀγοραστὴς καὶ ἡ ῥωσσικὴ Αὐλὴ καὶ ἤρχισε διαπραγματεύσεις. Προσεκάλεσε δὲ αὕτη διὰ τὴν εὐκολίαν τῶν διαπραγματεύσεων τὸν Σχάφραν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Πετρούπολιν, ὑπέσχετο δὲ ἂν ἀπετύγχανον αἱ διαπραγματεύσεις νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ διὰ τὸ ταξείδιόν του. Ὁ ἔμπορος μετέβη ἐκεῖ καὶ ἤρχισε τὰς διαπραγματεύσεις πρὸς τὸν ἀδαμαντοπώλην τῆς Αὐλῆς, καλούμενον Λαζάρεφ, ὅστις προέτεινεν αὐτῷ ἐν ὀνόματι τοῦ ὑπουργοῦ Πάνιν τὰ ἑξῆς· νὰ ἀνακηρυχθῇ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος εὐγενὴς, νὰ λαμβάνῃ ἐτησίαν σύνταξιν ἐφ' ὅρου ζωῆς ἓξ χιλιάδας ῥουβλίων, πεντακοσίας δὲ χιλιάδας ῥουβλίων ἐφ' ἅπαξ, πληρωτέας ὅμως εἰς δόσεις. Καὶ ἐδέχθη μὲν ὁ Σχάφρας τοὺς ὅρους τούτους ὡς πρὸς τὰ χρήματα, ἀλλ' ἐζήτει νὰ ἀνακηρυχθῶσιν εὐγενεῖς καὶ οἱ ἀδελφοί του καὶ πρὸς τούτοις νὰ λάβῃ αὐτὸς καὶ ἄλλα τινὰ προνόμια. Ὀργισθεὶς ὁ ὑπουργὸς διὰ τὰς μεγάλας ταύτας ἀπαιτήσεις διέκοψε τὰς διαπραγματεύσεις καὶ ἔστειλεν ὀπίσω τὸν ἀδάμαντα, ὅστις εἶχεν ἤδη παραδοθῆ πρὸς αὐτόν. Ἀλλ' ἡ μακρὰ ἐν Πετρουπόλει διαμονὴ εἶχε στενοχωρήσει τὸν Ἀρμένιον, εἶχεν αὐξήσει οὗτος πολὺ τὰ ἔξοδά του, τὸ δὲ σπουδαιότερον βασιζόμενος ἐπὶ τῆς πωλήσεως τοῦ ἀδάμαντός του εἶχε δανεισθῆ μεγάλα ποσά· εὑρίσκετο λοιπὸν κατάχρεως καὶ σχεδὸν ἐστερημένος καὶ τῶν ἀναγκαίων, πολὺ δὲ ἐσυλλογίζετο καὶ τὸ ὅτι ἡ ῥωσσικὴ Αὐλὴ ἦτο ἐν γνώσει τῆς στενοχωρίας του καὶ θὰ ἐζήτει βεβαίως νὰ τὴν ἐπωφεληθῇ.

Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ καταλίπῃ κρυφίως τὴν Πετρούπολιν, ὅπερ καὶ ἔπραξεν, ἔζη δὲ ἐπί τινα χρόνον κρυπτόμενος ἐν Ἀστραχάν. Ἐκεῖ τὸν ἀνεῦρεν ὁ κόμης Γρηγόριος Ὀρλὼφ, ὅστις ἔλαβεν ἐντολὴν ν' ἀρχίσῃ καὶ πάλιν τὰς διαπραγτεύσεις διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ἀδάμαντος, αἵτινες κατέληξαν πλέον ὁριστικῶς εἰς τοὺς ἑξῆς ὅρους· ἔγεινεν εὐγενὴς ὁ Σχάφρας καὶ ἔλαβεν ἐφ' ἅπαξ μόνον 450,000 ῥουβλίων, ἀφ' ὧν πρέπει, ὡς λέγεται, νὰ καταβιβασθῶσιν 170 χιλιάδες δι' ἔξοδα, τόκους καὶ λοιπά. Λαβὼν τὰ χρήματα ὁ Ἀρμένιος ἀποκατεστάθη ἐν Ἀστραχάν, ὅπου ἠύξησε τὴν περιουσίαν του καὶ ἔδωκε πλουσιωτάτας προῖκας εἰς τὰς κόρας του, (υἱὸν δὲν εἶχεν), ἀλλ' οἱ γαμβροί του κατεσπατάλησαν ἔπειτα τὰ πάντα.

Δ.

Αἱ κολοσσιαῖαι χρηματικαὶ περιουσίαι αἱ σχηματισθεῖσαι πρὸ τῆς μεγάλης ἡμῶν ἐπαναστάσεως ὑπὸ τῶν θαλασσινῶν μας (Ὑδραίων, Σπετσιωτῶν καὶ Ψαριανῶν), καὶ τὰς ὁποίας ἡ Θεία Πρόνοια, ἐν τῇ ἀκατανοήτῳ αὐτῆς οἰκονομίᾳ, προώρισεν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπεκτήθησαν μετ' ἀπιστεύτων κόπων καὶ κινδύνων. Ἐκτὸς τῶν φυσικῶν στοιχείων καὶ τῶν ἀναριθμήτων δυσχερειῶν, ὅσαι παρενεβάλλοντο παρὰ τῆς Τουρκικῆς δυναστείας, οἱ θαλασσινοί μας εἶχον τοὺς ἀδιαλλάκτους ἐχθροὺς αὐτῶν Ἀλγερίνους, Τριπολίνους καὶ Τουνεζίνους πειρατὰς, οἵτινες καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἀκόμη τῶν Εὐρωπαϊκῶν λιμένων ἐπειρῶντο πολλάκις νὰ τοὺς ἁρπάσωσιν, ἔπρεπε δὲ νὰ διαλάθωσι τοὺς ἀποκλείοντας τὰ Γαλλικὰ καὶ Ἰταλικὰ παράλια Ἀγγλικοὺς στόλους, νὰ περιφρονῶσι δὲ ἢ νὰ καταπολεμῶσι καὶ τὰ Γαλλικὰ καταδρομικά, καὶ οὕτω νὰ δύνωνται νὰ εἰσέρχωνται ἐντὸς τῶν Γαλλικῶν ἢ Ἱσπανικῶν λιμένων, ὅπως ἀκριβοπωλῶσι τὰ φορτία των. Τίποτε ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ πτοήσῃ τοὺς ἀτρομήτους ναυτικούς μας κατασκευάσαντες πλοῖα καὶ ταχύπλοα κατάλληλα διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις των, καὶ ὁπλίζοντες αὐτὰ ἐν εἴδει πολεμικῶν, κατά τε τὴν πολεμικὴν ἀποσκευὴν καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ πληρώματος, ἐνήργουν ταυτοχρόνως καὶ τὸ ἐμπόριόν των μετὰ θαυμασίας ἐνεργητικότητος καὶ ἐπιτυχίας, ἐγυμνάζοντο δὲ καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἀνεπαισθήτως, διότι ἠναγκάζοντο νὰ πολεμῶσι καὶ κατὰ τῶν Ἀφρικανῶν πειρατῶν, καὶ κατὰ τῶν Εὐρωπαίων αὐτῶν πολλάκις. Ἐνῷ δὲ πολλαὶ καὶ ἄλλαι νῆσοι καὶ λιμένες τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Μεσογείου εἶχον καὶ πλοῖα καὶ κεφάλαια καὶ ναύτας, μόνοι οἱ κάτοικοι τῶν τριῶν νήσων Σπετσῶν, Ὕδρας καὶ Ψαρῶν μετήρχοντο τὸ ἐπικινδυνώτατον τοῦτο εἶδος τοῦ ἐμπορίου, διά-

φοροι δὲ πλοίαρχοι εἶχον ταξειδεύσει πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ μέχρι τῆς Ἀμερικῆς ἄνευ ὁδηγῶν, ὅπερ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Εὐρωπαίους ἔκαμεν οὐ σμικρὰν ἐντύπωσιν. Τὰ ἑπόμενα τρία ἀνέκδοτα τῶν γενναίων Σπετσιωτῶν ἠρανίσθημεν ἐκ τῶν «Ναυτικῶν» τοῦ κ. Ἀναστασίου Ὀρλάνδου. Σ. τ. Δ.

ΤΡΕΙΣ ΓΕΝΝΑΙΟΙ ΣΠΕΤΣΙΩΤΑΙ

Ὁ Νικόλαος Κατραμάδος κατέπλευσε μὲ τὸ καταδρομικόν του πλοῖον πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὅλα τὰ παράλια τῆς Συρίας καὶ Ἀφρικῆς μέχρι τῶν στηλῶν τοῦ Ἡρακλέους καὶ αὐτοῦ τοῦ Μαρόκου. Κατακτήσας ἔρημόν τινα νῆσον Ζέμπραν καλουμένην, καὶ κειμένην πλησίον τῆς ξηρᾶς τῆς Ἀφρικῆς πρὸ τοῦ στομίου τοῦ κόλπου τῆς Τύνιδος, εἶχεν ἀποκλείσει ὅλην τὴν ἀκτοπλοΐαν τῆς Ἀφρικῆς, ἁρπάζων τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα καὶ ἀπὸ τῶν λιμένων. Ὁ βίος τοῦ γεννάιου τούτου ἀνδρὸς, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ τύχη, εἶναι ἄξιος νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸν τοῦ Jean Barth τῆς Γαλλίας.

*

Τῷ 1796, ὁ Βασίλειος Α. Γκίνης, ἐξαπατήσας τῶν Ἄγγλων ἀποκλειστῶν τῆς Τουλὼν τὴν προσοχὴν, προσωρμίσθη ἐξ ἀνάγκης μὲ τὸ πλοῖόν του εἰς Γαλλικόν τινα ὅρμον. Ἀγγλικὴ δέ τις φρεγάτα, ἰδοῦσα τὸ πλοῖον καὶ μὴ δυναμένη ἕνεκα τῆς γαλήνης νὰ τὸ πλησιάσῃ, ἔπεμψε διὰ νυκτὸς κατ' αὐτοῦ πολλὰς λέμβους πλήρεις στρατιωτῶν, ἵνα τὸ κυριεύσῃ. Πραγματικῶς οἱ Ἄγγλοι ἐφορμήσαντες, ἐπέβησαν μὲν ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἀλλ' ἰσχυρὰν ἀπαντήσαντες ἀντίστασιν, καθ' ἣν καὶ ναῦται καὶ ἀξιωματικοί τινες ἐφονεύθησαν, ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσι. Μετ' ὀλίγον ἐπανέλαβον τὴν προσβολὴν οἱ Ἄγγλοι διὰ τῶν λέμβων πάλιν, καὶ μετὰ μεγαλητέρας πεισμονῆς, ἀλλ' ἀπεσοβήθησαν καὶ αὖθις μὲ νέαν ζημίαν των. Ἐπειδὴ δὲ τὸ μέρος, ἐν ᾧ ἦν προσωρμισμένον τὸ πλοῖον, δὲν ἦτον ἰσχυρὸν, ὥστε νὰ προστατεύῃ τὸ πλοῖον ἀπὸ τοῦ μεγάλου πυρὸς τῆς φρεγάτας, ἥτις οὐδόλως ἀπομακρυνομένη, ἀνέμενεν ἁρμόδιον πρὸς ἐπίθεσιν ἄνεμον, ὁ Γκίνης, συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ ἐκεῖσε σταθμεύοντος Γάλλου ἀξιωματικοῦ, ἔκαυσεν ἑκουσίως τὸ πλοῖόν του, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν παροργιζομένων Ἄγγλων, καὶ διευθύνθη εἰς τὰ Παρίσια. Ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις, θαυμάσασα τὴν γενναιότητα τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὸν ἀποφασιστικὸν χαρακτῆρα, ὅστις διέκρινεν αὐτὸν, ἀντήμειψεν αὐτὸν γενναίως, χαρίσασα αὐτῷ ἓν τῶν ἐν τῷ λιμένι τῆς Μασσαλίας ὡραίων εὐρωπαϊκῶν πλοίων, ἐξ ἐκείνων, ἅτινα εἶχε δημεύσει, πλῆρες φορτίον ζακχάρεων καὶ καφφέδων, καὶ ἀνέδειξεν αὐτὸν Ὑποπρόξενον τῆς Γαλλίας ἐν Σπέτσαις.

*

Ὁ Ἰωάννης Βούκουρης, προκειμένου νὰ ναυλώσῃ τὸ πλοῖόν του ἐπωφελῶς ἐκ Βαρκελλόνης τῆς Ἱσπανίας διὰ τὴν Ἀμερικὴν, ἐπειδὴ οἱ ναυλωταὶ δὲν ἤθελον νὰ τὸν ναυλώσωσι διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι δὲν εἶχε καὶ δὲν ἤθελε νὰ συμπαραλάβῃ ὁδηγὸν Εὐρωπαῖον, αὐτὸς ἐπιμένων νὰ τοῖς ἀποδείξῃ ὅτι δὲν εἶχεν ἀνάγκην ὁδηγοῦ, παρακατέθεσεν ὡς ἐγγύησιν ὅλα τὰ κεφάλαιά του, καὶ κατορθώσας τὴν ναύλωσιν τοῦ πλοίου του, ἐξετέλεσε τὸν διάπλουν του καὶ εὐτυχῶς καὶ ταχέως μὲ Ἱσπανοὺς ναύτας, μὴ παρακολουθησάντων αὐτὸν τῶν Σπετσιωτῶν ναυτῶν του, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὅτι δὲν ἤθελε νὰ λάβῃ ὁδηγόν· ἐπανελθὼν δ' ἐξ Ἀμερικῆς περὶ τὰ τέλη τοῦ 1820 εἰς Βαρκελλόνην, καὶ διαλύσας τὸ ἐξ Ἱσπανῶν πλήρωμά του, ἀπεφάσισε καὶ ἔφερεν εἰς Σπέτσας τὸ πλοῖόν του (τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο καὶ μικρὸν) μετὰ μόνων τριῶν ἄλλων προσώπων, ἤτοι τοῦ ἀδελφοῦ του Δημητρίου, τοῦ ἐξαδέλφου του Νικολάου Βούκουρη, καὶ ἑνὸς Ἱσπανοῦ χωλοῦ μαγείρου, καί τοι κομίζων μεγάλα κέρδη εἰς μετρητὰ καὶ κριμέζον. Ὁ αὐτὸς πωλήσας τὸ 1835 χάριν συμφέροντος εἰς Κάδιξ τό τε πλοῖόν του καὶ δύο φορτία του, ἐπέστρεψεν ἐκεῖθεν εἰς Σπέτσας μετὰ δύο μόνων Σπετσιωτῶν ναυτῶν του ἐπὶ μικρᾶς τινος ἱσπανικῆς λέμβου, ἣν ἐπὶ τούτῳ ἠγόρασεν εἰς Κάδιξ. Τὴν τόλμην του ταύτην ἡ τότε Ἑλλὴν. Κυβέρνησις ἐπήνεσε διὰ Β. Διατάγματος, ὡς ἑξῆς·

Ἀρ. Πρ. 13.

Δ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ ὑπολιμενάρχης Σπετσῶν

Πρὸς τὸν κ. Ἰωάνν. Γ. Βούκουρην, πλοίαρχον κτλ.

Δυνάμει Β. Διατάγματος ἀπὸ 10)31 τοῦ λήξαντος ἀρτίως μηνὸς Δεκεμβρίου 1835, σπεύδομεν νὰ σᾶς ἐκφράσωμεν, Κύριε, τὴν εὐχαριστησιν τῆς Α. Μ. διὰ τὴν ὁποίαν ἐδείξατε κατὰ τὴν ἀπὸ Ἱσπανίας εἰς Ἑλλάδα ἐντὸς μικρᾶς λέμβου ἐπιστροφήν σας, ἐμπειρίαν περὶ τὰ ναυτικὰ καὶ τόλμην.

Ταύτην δὲ τὴν Ὑψηλὴν τῆς Α. Μ. εὐχαρίστησιν μετοχετεύομεν κατὰ συνέπειαν προσκλήσεως τοῦ Κεντρικοῦ Λιμενάρχου Ὕδρας ὑπ' ἀριθ. 2.109, ἐκδοθείσης δυνάμει Διαταγῆς τῆς ἐπὶ τῶν Ναυτ. Β. Γραμμ. τῆς Ἐπικρατείας, ὑπ' ἀριθ. 11,040, τοῦ 1835.

Τῇ 5 Ἰανουαρίου 1835.

(Τ. Σ.) *Ὁ ὑπολιμενάρχης*
Γ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ.

Ὁ γενναῖος καὶ φιλόπατρις Ἰωάννης Βούκουρης ἐδωρήσατο εἰς τὸ ἔθνος ἐπὶ Καποδιστρίου καὶ τὰς ὑπὲρ πατρίδος χρηματικὰς θυσίας του, ἐκ δρ. 60,000, κατὰ τὸ εἰς χεῖρας τῆς οἰκογενείας του ἐπίσημον εὐχαριστήριον τοῦ Κυβερνήτου.

Ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι ὑπάρχουσι 240 ὀστᾶ. Ἡ ἀνθρωπίνη καρδία ἔχει 92,160 παλμοὺς καθ' ἑκάστην.

Ο ΕΛΕΦΑΣ ΔΗΜΙΟΣ

Ὁ Βυρρὼν λέγει· «Ὁ ἐλέφας ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει οὔτε αἱμοχαρὴς εἶνε οὔτε θηριώδης· εἶνε ἥπιος καὶ οὐδέποτε κάμνει κατάχρησιν τῶν φυσικῶν ὅπλων του ἢ τῆς δυνάμεώς του, δὲν μεταχειρίζεται ταῦτα παρὰ μόνον πρὸς ἄμυναν καὶ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ὁμοίων.»

Καὶ δὲν ἠπατήθη ὁ διάσημος φυσιοδίφης. Οὔτε ἀνθρώπους οὔτε ζῷα προσβάλλει ὁ ἐλέφας ὅταν ἦνε ἐλεύθερος, ὁ ἄνθρωπος ἐξημερώσας αὐτὸν τὸν κατέστησε σκληρόν.

Εἴ τινα τῆς Ἀσίας μέρη, ἐν Σιάμῃ καὶ ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς τῶν Ἰνδιῶν κτήσεσι ταῖς ἀφεθείσαις εἰς αὐτοχθόνας ἡγεμόνας, ἀσκοῦσι τοὺς ἐλέφαντας εἰς μονομαχίας, ὅπως τοὺς πετεινοὺς ἐν Ἀγγλίᾳ. Καὶ ὅμως φύσει ὁ ἐλέφας ἀπεχθάνεται τοὺς τοιούτους ἀγῶνας, μόνον δὲ μετὰ πολλοὺς κόπους καὶ τῇ βοηθείᾳ ἐρεθιστικῶν τροφῶν κατορθώνουσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ καταφέρωσι τὸ ἥπιον ἐκεῖνο παχύδερμον εἰς κατάστασιν λύσσης, ἣν οἱ Ἰνδοὶ ὀνομάζουσι *μούσθ*.

Καὶ πάλιν μόνον οἱ ἄρρενες συνεθίζουσιν.

Ὁ κ. Ῥουσελὲ ἐν τῇ *Ἰνδίᾳ τῶν ραγιάδων* περιγράφει τοιοῦτον *κουστί*, ἤτοι ἀγῶνα ἐλεφάντων, παρασκευασθέντα ὑπὸ τοῦ *ραγιᾶ* τῆς Βαρόδας. Ἡ περιγραφὴ αὕτη ἀποτελεῖ μίαν τῶν περιεργοτέρων σελίδων τῆς περιηγήσεως ἐκείνης.

Ἐνίοτε πάλιν ὁ ἐλέφας ἐκτελεῖ χρέη δημίου. Παραδίδουσιν εἰς αὐτὸν τοὺς καταδεδικασμένους εἰς θάνατον. Ἡ ἀπάθεια, μεθ' ἧς ὁ κολοσσὸς βαρέως ποδοπατεῖ τὸν δυστυχῆ κατάδικον εἶνε φοβερωτέρα τῆς μανίας τῶν τίγρεων καὶ τῶν λεόντων, εἰς ἣν παρέδιδον τοὺς καταδίκους των οἱ παλαιοί. Ὁ ἐλέφας ὑπακούων εἰς τὰς προστάγας τοῦ *κορράκου* του κατασυντρίβει διαδοχικῶς τὰ ὀστᾶ τοῦ καταδίκου, εἶνε δὲ ὁ θάνατος οὗτος σκληρότερος τοῦ διὰ τοῦ τροχοῦ.

Ὁ κ. Ῥουσελὲ παρέστη θεατὴς τοιούτων ἐκτελέσεων, ἔνθα δήμιος εἶνε ὁ ἐλέφας.

Οἱ κάτοικοι τῆς χερσονήσου Καττυβάρης, οἱ Βαγχοῦροι, ὑπήκοοι τοῦ Γουϊκοβάρου—ἑνὸς τῶν ἰσχυροτάτων ἐν Ἰνδίαις—εἶχον ἀποστατήσει ἕνεκα τῆς τυραννίας τῶν διοικητῶν τῆς Βαρόδας. Ἐπὶ ἔτη διήρκει ὁ πόλεμος, ἕως οὗ ἄρχων τις Βαγχοῦρος ἦλθεν εἰς Βαρόδαν νὰ συνθηκολογήσῃ. Ἐγένετο δεκτὸς μετὰ πολλῆς προθυμίας, ἀλλ' ὁ Χουνδεράος δὲν ἐνόει νὰ ἔλθῃ εἰς συνθηκολόγησιν πρὸς ἐπαναστάτας. Τότε ὁ ἄρχων ἀπεφάσισε νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα φονεύων τὸν Γουϊκοβάρον. Ἀλλ' οὗτος ἔμαθε τὸ πρᾶγμα καὶ ὁ Βαγχοῦρος εὑρεθεὶς τότε εἰς τὰ ἀνάκτορα δὲν ἐδίστασε νὰ ῥίψῃ ἑαυτὸν κάτω ἀπὸ τοῦ ἡλιακωτοῦ. Κατὰ τύχην ἔφθασε κάτω χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε, ἀλλ' οἱ ἄραβες φύλακες ὑπακούοντες εἰς πρόσκλησιν τοῦ βασιλέως κατέσφαξαν αὐτὸν διὰ τῆς σπάθης. Ἡ συνωμοσία εἶχε σκοπὸν πρὸς τούτοις νὰ ἐλευθερώσῃ τέσσαρας ἄλλους ἄρχοντας Βαγχούρους φυλακισμένους, οἵτινες ἠλευθερώθησαν μὲν, ἀλλ' ἔπειτα πάλιν συνελήφθησαν, αὐτοί τε καὶ ὁ κλειδοποιὸς, ὅστις τοῖς εἶχεν ἀνοίξει τὰς πύλας τῆς εἱρκτῆς. Οἱ τέσσαρες κατεδικάσθησαν εἰς τὸν δι' ἀποκεφαλισμοῦ θάνατον, ὁ δὲ κλειδοποιὸς παρεδόθη εἰς τὸν ἐλέφαντα. «Ἡ βάσανος αὕτη, λέγει ὁ κ. Ῥουσελὲ, εἶνε ἡ φοβερωτέρα ἐξ ὅσων δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ φαντασθῇ. Ὁ κατάδικος δεδεμένος τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, προσαρτᾶται ἀπὸ τῆς ὀσφύος διὰ σχοινίου εἰς τοὺς ὀπισθίους πόδας τοῦ ἐλέφαντος. Κύνεται τότε οὗτος τριποδίζων ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως καὶ εἰς ἕκαστον βῆμά του ἀνατινάσσεται τὸ σῶμα τοῦ δυστυχοῦς! Μόνη ἐλπίς του εἶνε νὰ θανατωθῇ, εἰ δὲ μὴ, τὸν λύουν καὶ μὲ πολλὴν σκληρότητος ἐπιτήδευσιν τῷ προσφέρουσι ποτήριον ὕδατος νὰ πίῃ. Ἔπειτα θέτουσιν ἐπὶ λίθου τὴν κεφαλήν του, ἣν κατασυντρίβει ὁ βαρὺς ποῦς τοῦ ἐλέφαντος.»

Τόσῳ μᾶλλον λυπηρὰ εἶνε τὰ τοιαῦτα, ὅσῳ ὁ ἄνθρωπος ἠδύνατο εἰς ἔργα καλὰ καὶ σπουδαῖα νὰ χρησιμοποιῇ τὸν ἐξημερωθέντα ἐλέφαντα. Ἐν Κεϋλάνῃ π. χ. μεταχειρίζονται αὐτὸν εἰς μετακομιδὴν λίθων διὰ τὴν ὁδοποιΐαν ἢ τὴν γεφυροποιΐαν, ἐπίσης δὲ πολὺ χρήσιμος εἶνε εἰς τὴν ὑλοτομίαν, ἔνθα ὄχι μόνον μεταφέρει ἐκ τῶν δασῶν τὰ ξύλα, ἀλλὰ καὶ τὰ τοποθετεῖ διὰ τῆς προβοσκίδος του. Καὶ εἰς πολλὰ δὲ ἄλλα εἰρηνικὰ καὶ χρήσιμα ἔργα ἐπιδίδει ὁ ἐλέφας ἔν τε τῇ Βιρμανίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ. Α**

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Πόθεν τὸ ὄνομα βερίκοκον.

Τὸ παρ' ἡμῖν σήμερον καλούμενον βερίκοκον, λέγει ὁ κ. Κ. Κόντος, ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ *μῆλον ἀρμενιακὸν*, καὶ *μηλέαν ἀρμενιακὴν* τὸ δένδρον. Ἀλλ' ἤδη ὁ κατὰ τὴν β' ἑκατονταετηρίδα μ.Χ. ζήσας Γαληνὸς λέγει ὅτι «ἐκλέλειπται τὸ παλαιὸν ὄνομα· καλοῦσι γὰρ ἅπαντες καὶ τὸν καρπὸν καὶ τὸ δένδρον πρεκόκκιον»· καὶ ἀλλαχοῦ δὲ καλεῖ τοὺς καρποὺς τούτους *βρεκόκκια* ἢ, ὀρθότερον, *πραικόκκια*.

Τὸ ὄνομα τοῦτο ἐλήφθη ἐκ τῆς λατινικῆς, ἐν ᾗ λέγεται praecocia (πληθ. τοῦ praecox) καὶ praecoqua (πληθ. τοῦ praecoquum), τουτέστι τὰ *πρώϊμα*, τὰ πρὸ τῶν ἄλλων ὥριμα γινόμενα. Ἡ καλλιτέρα λοιπὸν γραφὴ εἶνε *πραικόκια* δι' ἑνὸς κ, διότι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει ἡ λέξις πρὸς τὸ *κόκκος*. Ἐκ τοῦ πραικόκια τούτου τοῦ λατινικοῦ ἔγεινε (Β = Π) τὸ *βραικόκια* ἢ *βρεκόκια* καὶ ἔπειτα *βερέκοκκα* καὶ *βερύκοκκα* (Γλωσσάρ. Δουκαγγίου), ἢ *βερίκοκκα*. Τὸν παρεφθαρμένον δὲ τύπον λαβόντες καὶ οἱ Ἄραβες ἔλεγον μετὰ τοῦ ἄρθρου al-barqqū,

ἐξ οὗ τὸ ἰταλικὸν albercocco, albicocco (ἢ arbricocco), τὸ ἱσπανικὸν albaricoque, τὸ γαλλικὸν abricot, τὸ γερμανικὸν aprikose κλ.

ΜΥΘΟΙ

(Ἐκ τῶν τοῦ Λέσιγγ.)

Ἀλώπηξ καὶ πελαργός.

Διηγήσου μοι λοιπὸν τίποτε περὶ τῶν μακρινῶν τόπων, τοὺς ὁποίους ἔχεις ἰδεῖ, ἔλεγεν ἡ ἀλώπηξ πρὸς τὸν πολυπλάνητον πελαργόν.

Τότε ὁ πελαργὸς ἤρχισε ν' ἀπαριθμῇ ὅλα τὰ τέλματα καὶ ὅλα τὰ δροσερὰ λειβάδια, ὅπου ἔφαγε τοὺς νοστιμωτέρους σκώληκας καὶ τοὺς παχυτέρους βατράχους.

Ἐμείνατε, κύριε, πολὺν καιρὸν εἰς Παρισίους; Ποῖον εἶναι τὸ καλλίτερον ξενοδοχεῖον ἐκεῖ; Ποῖοι οἶνοι σᾶς ἤρεσαν περισσότερον;

—

Ὄρνις τυφλή.

Ὄρνις τις ἀποτυφλωθεῖσα, δὲν ἔπαυσε καὶ τυφλὴ γενομένη, νὰ σκαλίζῃ ἐπιμελῶς. Ἀλλὰ τί ὠφέλει αὐτὴν ἡ μωρὰ φιλοπονία της; Ἑτέρα ὄρνις ἔχουσα τὴν ὅρασίν της καὶ λυπουμένη τοὺς τρυφεροὺς πόδας της, δὲν ἀπεμακρύνετο ποσῶς ἀπὸ τὸ πλευρὸν τῆς τυφλῆς, καὶ χωρὶς νὰ σκαλίζῃ, ἀπήλαυε τὸ προϊὸν τοῦ σκαλίσματος τῆς ἄλλης. Διότι μόλις ἡ τυφλὴ ἀνεκάλυπτε κόκκον τινά, ἡ βλέπουσα τὸν κατεβρόχθιζεν ἀμέσως.

Ὁ φιλόπονος Γερμανὸς συλλέγει τὴν ὕλην, καὶ ὁ εὐφυὴς Γάλλος ἐπωφελεῖται αὐτήν.

—

Φιλάργυρος.

Ταλαίπωρος ἐγώ! ἔλεγεν ὀδυρόμενος φιλάργυρός τις εἰς τὸν γείτονά του. Μοῦ ἔκλεψαν ἀπόψε τὸν θησαυρόν, τὸν ὁποῖον εἶχα χωσμένον εἰς τὸν κῆπόν μου, καὶ εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ ἔβαλον ἕνα ἀναθεματισμένον λίθον.

Τόσῳ καὶ τόσῳ σὺ δὲν θὰ ἔκαμνες κἀμμίαν χρῆσιν τοῦ θησαυροῦ σου, τῷ ἀπεκρίθη ὁ γείτων. Ὑπόθεσον λοιπὸν ὅτι ὁ λίθος εἶναι ὁ θησαυρός σου· καὶ οὕτω θὰ εἶσαι ὅσῳ καὶ πρότερον πλούσιος.

Καὶ ἂν ἐγὼ δὲν θὰ γίνω ἐκ τῆς κλοπῆς ταύτης πτωχότερος ἀπὸ πρότερον, εἶπεν ὁ φιλάργυρος, ἄλλος ὅμως θὰ γίνῃ πολὺ πλουσιώτερος. Ἄλλος νὰ γίνῃ πολὺ πλουσιώτερος! Μοῦ ἔρχεται νὰ τρελαθῶ ἀπὸ τὸ κακόν μου!

—

Βάτος.

Εἰπέ μοι σὲ παρακαλῶ, ἠρώτησεν ἡ ἰτέα τὴν βάτον, διατί ἔχεις τόσην μανίαν μὲ τὰ φορέματα τῶν ἀνθρώπων; τί θέλεις νὰ τα κάμῃς; Τί σοι χρησιμεύουν;

Τίποτε, ἀπεκρίθη ἡ βάτος. Οὔτε νὰ τοὺς τὰ πάρω θέλω. Θέλω μόνον νὰ τα ξεσχίζω.

—

Τὸ δαιμόνιον τοῦ Σολομῶντος.

Σεβάσμιός τις γέρων, ἀψηφῶν πάντα μόχθον καὶ τὸν καύσωνα τοῦ ἡλίου, ἐκαλλιέργει ἰδιοχείρως τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, καὶ ἰδιοχείρως ἔσπειρεν εἰς τοὺς γονίμους κόλπους τῆς εὐμενοῦς γῆς καθαρὸν σπόρον.

Ὑπὸ τὴν πυκνὴν σκιὰν φιλλύρας ἐπεφάνη αὐτῷ οὕτω σπείροντι θεῖόν τι φάντασμα. Ὁ γέρων ἔστη ἔκθαμβος.

Εἶμαι ὁ Σολομών, εἶπε μετὰ φωνῆς προσηνοῦς τὸ φάσμα. Τί κάμνεις ἐνταῦθα, ὦ γέρον;

Ἂν ἦσαι σὺ ὁ Σολομών, ἀπεκρίνατο ὁ πρεσβύτης, ἵνα τί ἐρωτᾷς; Νέον ὄντα μὲ ἀπέστειλας πρὸς τὸν μύρμηκα, ἵνα καταμάθω τὰς τρίβους αὐτοῦ.[1] Εἶδον τὰ ἔργα του καὶ παρ' αὐτοῦ ἐδιδάχθην νὰ ὦ φιλόπονος καὶ νὰ συνάζω. Καὶ ὅ,τι ἐδιδάχθην τοῦτο καὶ πράττω ἔτι.

Τὸ μάθημα δὲν ἐδιδάχθης πλῆρες, παρετήρησε τὸ δαιμόνιον. Ὕπαγε καὶ πάλιν πρὸς τὸν μύρμηκα, καὶ διδάχθητι προσέτι παρ' αὐτοῦ νὰ ἡσυχάζῃς κατὰ τὸν χειμῶνα τῆς ἡλικίας σου καὶ νὰ ἀπολαύῃς τὰ συναχθέντα.

Ἐν Μονάχῳ. Π**

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Οὐδεμία μωρία ὑπάρχει, εἰς ἣν νὰ μὴ δύναταί τις λαόν τινα νὰ παρασύρῃ, ὑποκαίων ἐπιτηδείως τὴν ἀλαζονείαν του. Ἡ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια εἶνε ἡ ἐρυθρὰ σημαία, τὴν ὁποίαν ἀναπετῶσιν εἰς τὸν ταῦρον, ὅταν θέλωσι νὰ πέσῃ τυφλῶς εἰς τὴν παγίδα. Ἂς διασπείρωμεν μετ' ἀφθονίας τὴν ἐκπαίδευσιν, καὶ ἂς διαδώσωμεν πανταχοῦ τὰ φῶτα, ἂν δὲν θέλωμεν νὰ ἀπατᾶται ὁ λαὸς αἰωνίως ὑπὸ ἀγυρτῶν, οἵτινες περιπαίζουσι τὰ εὐγενέστατα τῶν παθῶν, καὶ τὰς καλλίστας τῶν ὁρμῶν. (Ἐδουάρδος Λαβουλαίη).

*** Τὰ πάθη ἀντικαθιστῶσιν εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν τὴν θέλησιν ὅταν αὕτη ἐλλείπῃ.

ΝΑΝΙ-ΝΑΝΙ

Ἀγγελοκάμωτο παιδί
Πέσε στὴν ἀγκαλιά μου,
Πέσε γλυκὰ νὰ κοιμηθῇς·

Δὲν ξεύρεις πῶς σπαράζουνε
Τὰ μαῦρα σωθικά μου,
Στὰ στήθια μου σὰν ἀπλωθῇς.

Ἔλα, ψυχή μου, κύτταζε
Ἡ μάνα σου ἡ καϋμένη,
Γυμνὴ καὶ χιονισμένη,

Μὲ τὰ μακρὰ μαλλάκια της,
Γιὰ ἴδες, θὰ σὲ σκεπάσῃ,
Μὴν ἡ δροσιὰ σὲ πιάσῃ.

Ἔλα παιδί μου κι' οἱ ὀρφανοὶ
Σὰν στέκουν κι' ἀγρυπνοῦνε
Δύσκολα λησμονοῦνε.

1. Ὑπαινίσσεται χωρίον τι τῆς Σοφίας Σολομῶντος.

Ἔλα νὰ σὲ κοιμήσουνε
Στὴ ζέστη τς' ἀγκαλιᾶς μου
Οἱ χτύποι τῆς καρδιᾶς μου.

Νάξευρες πότ' ἐξύπνησε
Σήμερο τὴν αὐγοῦλα
Ἡ μαύρη σου ἡ μανοῦλα!

Τὰ γόνατά μου ἐτρύπησαν δυὸ ὧραις πεσημένη
Ἐμπρὸς εἰς τὴν Παρθένο μας... Ἐσὺ κι' αὐτὴ μοῦ μένει.
Ἔκλαψα μαῦρα δάκρυα. Ὄχι γιὰ μὲ παιδί μου,
Ἐτάχθηκα στὴ Χάρι της γιὰ σέ, γλυκὸ πουλί μου,
Τὸ γάλα νὰ μὴ χάσω!
Παρθένο μου! Παρθένο μου! Πάρε με νὰ μὴ φθάσω
Νὰ ἰδῶ τὸ μαῦρο τ' ὀρφανό, ἀγνὸ καὶ πεινασμένο,
Στὰ μαραμμένα στήθια μου νὰ κλαίῃ κρεμασμένο!

Ἔλα παιδί μου, ἐλπίδα μου, ἔλα καί σε νυστάζει.
Κοιμήσου κ' ἡ μανοῦλά σου ἐξύπνη σὲ κυττάζει.
Εἶναι πικρὰ τὰ χείλη μου, φαρμάκ' εἶν' ἡ καρδιά μου,
Ἀπὸ τὴ φτώχια τρέμουνε τ' ἄχαρα κόκκαλά μου...
Ἔλα παιδάκι μου, μὴ κλαῖς. Πέσε νὰ σὲ κοιμήσω.
Καὶ νὰ σὲ νανερίσω.

*
* *

Φύσ' ἀγεράκι δροσερὸ
Μὲς τῶν δενδρῶν τὰ φύλλα.
Πάρ' ἀπ' τὰ βόδα τὸν ἀνθό,
Ἀπ' τὴ μηλιὰ τὰ μῆλα
Καὶ φέρτα στὸ παιδάκι μου.
Εἶναι καλὸ καὶ κάνει
Ἥσυχο νάνι-νάνι.

Ἀρχίνησε τὸ λάλημα,
Ἀηδόνι ἐρωτεμένο,
Νανάρισέ το, τὸ φτωχὸ
Εἶν' ἀποκοιμημένο
Σὰν τὴ γλυκειά σου συντροφιὰ
Μὲς τὴ φωλιὰ σὰν κάνει
Τὴ νύχτα νάνι-νάνι.

Ἄνοιξε νυχτολούλουδο,
Ἄνοιξε καὶ μὴ κλείσῃς
Τὴν ὤμορφή σου μυρωδιὰ
Ὡσότου νὰ τὴ χύσῃς
Ὅλη μὲς τὰ μαλλάκια του.
Τὸ μαῦρο ἰδὲς πῶς κάνει
Μαζύ μου νάνι-νάνι.

Παίζει τ' ἀγέρι τοῦ Μαΐου
Μέσα στὸν καλαμῶνα,
Γελοῦνε τ' ἄνθη, τὰ νερά,
Λαλεῖ ἡ νεροχελῶνα.
Εὐτυχισμέν' εἶμαι κ' ἐγὼ
Στὰ στήθια μου σὰν κάνει
Τὸ μαῦρο νάνι-νάνι.

Καὶ σεῖς μὲ τὰ χρυσὰ φτερὰ
Ὀνείρατά μου ἐλᾶτε,
Στὸ ἔρμο τὸ καλύβι μας,
Ἀγάλια ἀγάλια ἐμβᾶτε,
Σιγὰ μὴ τὸ ξυπνήσετε·
Κυττάξετε πῶς κάνει
Ἄγγελος νάνι-νάνι.

Ὀνείρατα εἶναι τοῦ φτωχοῦ
Ἡ συντροφιά, ἡ ἐλπίδα·
Τῆς χήρας ἡ παρηγοριά,
Ὁ ἥλιος, ἡ ἀγκίδα.
Ἐλᾶτε μὴν ἀφήσετε
Τὴ μάνα του ποῦ κάνει
Μαζύ του νάνι-νάνι.

Ἀποκοιμήθη τὸ μικρό, κ' ἡ μάν' ἀποκοιμήθη
Βαστῶντάς το σφιχτὰ σφιχτὰ στὰ μητρικά της στήθη.

Εὐλογημένο τρεῖς φορᾶς τῆς χήρας τὸ κρεββάτι!
Εὐλογημένο τρεῖς φορᾶς! Κι' ἀνάθεμα στὸ μάτι
Ὁποῦ κυττάζ' ἀτάραχο μικρὸ παιδὶ σὰν κάνει
Στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας του τὴ νύχτα νάνι-νάνι.[1]

1. Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Συζητήσεις ἐν τῷ Ἀγγλικῷ Κοινοβουλίῳ περὶ χορηγήσεως πολιτικῶν δικαιωμάτων εἰς τὰς γυναῖκας.

Κατ' ἔτος γίνεται πρότασις ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ περὶ χορηγήσεως πολιτικῶν δικαιωμάτων εἰς τὰς γυναῖκας, ἀλλὰ πάντοτε ἀναβάλλεται. Ὁ ὑπέρμαχος τῆς ἰδέας ταύτης Ἰάκωβος Βράϊτ, ἀδελφὸς τοῦ περιφανοῦς Ἰωάννου, προέτεινεν ἐφέτος νὰ χορηγηθῶσι τὰ δικαιώματα τοὐλάχιστον εἰς γυναῖκας, ὅσαι κέκτηνται καὶ διευθύνουσιν αὐταὶ ἰδίαν περιουσίαν. Ἑκατοντάς γυναικῶν εἶχε παραστῆ τῇ προτεραίᾳ ἐνώπιον τοῦ ὑπουργοῦ Νορθκώτ, παρακαλοῦσα αὐτὸν νὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τῆς προτάσεως· οὗτος δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι καὶ αὐτὸς καὶ ὁ λόρδος Βήκονσφηλδ καὶ πάντες οἱ ὑπουργοὶ ὑπῆρξαν ἀνέκαθεν ὀπαδοὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης, δὲν ἠδύναντο ὅμως νὰ ψηφίσωσιν ὑπὲρ αὐτῆς, ἐὰν μὴ συγχρόνως ἐτροποποιεῖτο ὅλον τὸ σύστημα τῶν ἐκλογῶν. Εἰς τὴν βουλευτικὴν συζήτησιν παρευρέθη ὁ Μιδχὰτ πασσᾶς καὶ ἄσβεστον ἐγέλασε γέλωτα ἰδὼν τί ἐμηχανήσαντο οἱ κατ' ἐπιφάνειαν ὑπέρμαχοι τῶν γυναικῶν πρὸς ματαίωσιν τοῦ νομοσχεδίου. Περὶ τῆς ἀπορρίψεως αὐτοῦ ἠγόρευσε διὰ μακρῶν ὁ Χανβουρύ, εἰπὼν πρὸς τοῖς ἄλλοις τάδε· «Καὶ ἐγὼ ἐλάλησα καὶ ἔγραψα ὑπὲρ τῶν γυναικῶν, ἐλπίσας ἐκ τῆς ψήφου των ἀποτελέσματα συντηρητικά· ἀλλὰ τότε ἤμην νέος· σήμερον νοῶ ἀκριβέστερον ὅτι τὸ νομοσχέδιον κλονεῖ τὰς βάσεις τῆς οἰκογενείας, χορηγεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου εἰς παρθένους καὶ χήρας, ἑπομένως βραβεύει τὴν ἀγαμίαν καὶ στιγματίζει τὸν γάμον. Κατὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους ἡ γυνὴ δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ δραστηρίως ἐν κρισίμοις καιροῖς ὁπότε πρόκειται περὶ δυνάμεως καὶ ἰσχύος. Ὑστερικοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας ἔχομεν κατὰ κακὴν μοῖραν παμπόλλους· πρὸς τί νὰ αὐξήσωμεν τὴν πληθὺν τούτων ἐν ταῖς δημοσίαις ὑποθέσεσι; Σήμερον ἔχουσιν αἱ γυναῖκες μεγάλα κοινωνικὰ προνόμια καὶ οὐδὲν βάρος· ἐὰν χορηγήσωμεν αὐταῖς μεγάλα πολιτικὰ δικαιώματα ἄνευ εὐθυνῶν, θὰ προκαλέσωμεν σφοδρὸν τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλειῶν ἀγῶνα, ἐν ᾧ τελευταῖον πρέπει νὰ ὑποκύψωσιν αἱ γυναῖκες. Κατ' ἐμὲ κριτὴν καὶ τὸ ἀγορεύειν δημοσίᾳ ὤφειλε νὰ ἀπαγορευθῇ εἰς τὸ ὡραῖον φῦλον.»

—

Ἐλέφαντος φιλοστοργία.

Ὁ Ἀθήναιος ἀναφέρει τὰ ἑξῆς περὶ τῆς φιλοστοργίας ἐλέφαντος, τοῦ νοημονεστέρου, ὡς γνωστόν, τῶν ζώων: Ἀρσενικὸς ἐλέφας συνετρέφετο μετὰ θηλείας ἣν ἐκάλουν Νίκαιαν. Ἐπεμελεῖτο δὲ αὐτῶν Ἰνδὸς, οὗ ἡ σύζυγος, ἀποθανοῦσα, ἀφῆκεν ὀρφανὸν νήπιον τριακονθήμερον. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς τὸ νήπιον

ἐθηλάζετο ὑπὸ προσληφθείσης τροφοῦ. Τοσοῦτο δὲ σφοδρὰ κατέλαβε τὴν Νίκαιαν φιλοστοργία πρὸς τὸ παιδίον, ἅμα τῷ θανάτῳ τῆς μητρός του, ὥστε δὲν ὑπέφερε τὸν ἀπ' αὐτοῦ χωρισμὸν οὐδ' ἐπὶ στιγμήν, καὶ ἐξηγριοῦτο, ἅμα δὲν ἔβλεπε τὸ παιδίον. Ἐδέησε λοιπὸν νὰ θέτῃ ἡ τροφὸς τὸ παιδίον, ἅμα τὸ ἐθήλαζε, μεταξὺ τῶν ποδῶν τοῦ θηρίου ἐν σκάφῃ· διότι, ἂν τοῦτο δὲν ἐγίνετο, ἡ φιλόστοργος Νίκαια ἠρνεῖτο νὰ λάβῃ πᾶσαν τροφήν. Δι' ὅλης δὲ τῆς ἡμέρας τὸ φιλόστοργον ζῶον περιεποιεῖτο καὶ ἐπρόσεχε τὸ παιδίον, καὶ, λαμβάνουσα διὰ τῆς προβοσκίδος καλάμους ἢ ἄλλα παρακείμενα κλαδία, ἀπεδίωκε δι' αὐτῶν τὰς μυίας ἀπὸ τοῦ παιδίου, ἐνῷ τοῦτο ἐκοιμᾶτο. Ὁσάκις δ' ἔκλαιεν, ἐκίνει τὴν σκάφην διὰ τῆς προβοσκίδος καὶ τὸ ἀπεκοίμιζεν. Αὐτὰ δὲ ταῦτα ἐποίει καὶ ὁ ἀρσενικὸς ἐλέφας.

—

Ὁ κ. Σλήμαν ἐν ἡλικίᾳ ἑπτὰ ἐτῶν ὀνειροπολῶν ἀνασκαφὰς τῆς Τροίας.

Ὁ κ. Σλήμαν, ἐν συμποσίῳ δοθέντι εἰς τιμὴν αὐτοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀπήντησεν εἰς τὴν γενομένην πρόποσιν ἀφηγησάμενος διὰ βραχέων τὴν ἱστορίαν τοῦ βίου του. «Διαρκεῖς ἐντυπώσεις, εἶπεν, εἶναι αἱ πρῶται, ἃς λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος, παῖς ἔτι ὤν· ὁ πέλεκυς καὶ τὸ λίστριον, δι' ὧν ἀνέσκαψα Τροίαν καὶ Μυκήνας, ἐνετυπώθησαν εἰς τὴν φαντασίαν μου ἐν τῇ πενιχρᾷ κώμῃ, ἔνθα πρῶτον εἶδον τὸ φῶς. Ὑπῆρχεν ἐκεῖ μεσαιωνικὸν φρούριον, πολλὰς ἔχον διόδους μεταξὺ τῶν τειχῶν καὶ ὑπογείους· πλησίον δὲ κοιμητήριον, ὅπου ἐδεικνύετο τάφος κακούργου. Τούτου ὁ ποῦς, κατὰ τὴν παράδοσιν, εἶχε προκύψει ἐκ τοῦ τάφου, ἀπεκόπη ὑπὸ τοῦ νεωκόρου διὰ μαχαίρας, ἐχρησίμευε δὲ εἰς ἀποκοπὴν ἀπίων. Ἦτο δὲ καὶ λόφος περικυκλούμενος ὑπὸ τάφρου καὶ περιέχων κοιτίδα χρυσῆν. Πολλάκις παρεκάλεσα τὸν πατέρα μου νὰ ποιήσωμεν ἀνασκαφὰς πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτῆς. Ὄπισθεν πάλιν τοῦ κηπαρίου ἡμῶν ἦτο λίμνη περιέχουσα σκεῦος ἀργυροῦν. Ὁ πατήρ μου ἠγνόει τὴν ἑλληνικήν, ἔχαιρεν ὅμως ἀναγινώσκων τὴν μετάφρασιν τοῦ Φοσίου· καὶ ἡ ἐμὴ δὲ καρδία ἐπάλλετο ὁσάκις ἤκουον τὰ κατορθώματα τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ Πατρόκλου καὶ τοῦ Ἕκτορος, ἐλυπούμην δὲ ὅτι οὐδὲν ὑπῆρχεν ἴχνος Τροίας. Ἐπταετὴς ὤν, ἔλαβον τῇ παραμονῇ τῶν Χριστουγέννων δῶρον παγκόσμιον ἱστορίαν μετ' εἰκονογραφιῶν τῆς πυρπολουμένης Τροίας. Ἐγὼ ὑπώπτευσα ὅτι ἡ Τροία ἔκειτο ὑπὸ τὴν τέφραν καὶ τὴν κόνιν τῶν ἑκατονταετηρίδων, ὁ δὲ πατὴρ ἔσκωψέ με. Τηλικοῦτον δὲ εἶχον ἐνθουσιασμόν, ὥστε δεκαετὴς ὢν προσήνεγκα τῷ πατρί μου δῶρον τὴν ἱστορίαν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ἣν συνέταξα ἐν βαρβαριζούσῃ λατινικῇ διαλέκτῳ. Κατὰ τὸ 13 ἔτος τῆς ἡλικίας μου, εἰς ἐσχάτην περιελθὼν πενίαν ὁ πατήρ μου ἐξήγαγέ με τῆς σχολῆς καὶ παρέδωκέ με εἰς παντοπώλην· ἐπώλουν δὲ ὁ πτωχὸς ἀφύας καὶ βούτυρον ἐπὶ ἑξαετίαν, ἀλλὰ πάντοτε ὑπὲρ τῆς Τροίας ἐνθουσιῶν. Τῷ 1837 ἦλθεν εἰς τὸ ἐργαστήριον ὑπηρέτης μυλωθροῦ καὶ ἀπήγγειλεν ἑκατοντάδα στίχων τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσείας· ἦτο υἱὸς ἱερέως διαμαρτυρομένου, καὶ εἶχεν ἐξορισθῆ τοῦ γυμνασίου ὡς ἅπαξ μεθυσθείς, πρὸς τιμωρίαν δὲ τὸν παρέδωκεν ὁ πατὴρ τῷ μυλωθρῷ. Πικρὰ δάκρυα ἔκλαυσα ὅτι δὲν ἤμην ἐγὼ υἱὸς τοῦ ἱερέως ἵνα μάθω τὴν ἑλληνικήν. Τελευταῖον ἤρξατο βαθμηδὸν προσμειδιῶσά μοι ἡ τύχη καὶ κατώρθωσα εἴ τι κατώρθωσα.»

—

Χῶρος καὶ ἄνθρωποι ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς φυλακαῖς.

Ἐκ τῆς «Ἐφημερίδος τῶν φυλακῶν» σταχυολογῶ τὰς ἑπομένας πληροφορίας: Ἡ ὅλη χωρητικότης τῶν ποινικῶν καὶ ἀκαθαρτικῶν τῆς Ἑλλάδος φυλακῶν ἀναβιβάζεται εἰς 4,402 τετραγ. μέτρα, ἐντὸς τῶν ὁποίων κατὰ τὰ τέλη τῆς πρώτης τριμηνίας τοῦ 1877 ἔζων 4,136 ἄνθρωποι, κατάδικοι καὶ ὑπόδικοι. Δύναται ἕκαστος νὰ κρίνῃ, μετὰ προηγουμένην ἀφαίρεσιν ἰδιαιτέρων τῆς φυλακῆς τόπων, τί ὑπολείπεται διὰ τὴν ἀτομικὴν τοῦ ἀνθρώπου ζωήν. Οὐδὲ ἑνὸς μέτρου γῆν παρέχει ἡ Ἑλληνικὴ φυλακὴ εἰς τὸν δυστυχῆ κάτοικον αὐτῆς. Ὁ ἀνωτέρω ἀριθμὸς τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς κρατουμένων (4,136) ἀποτελεῖ τὸ 352ον τοῦ ὅλου ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ (1,457,894, κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1870). Ἡ ἀναλογία αὕτη φυσικῶς ἐκπίπτει, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν μόνου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καταδίκων (3,351), διότι ἐκ τοῦ αὐτοῦ πληθυσμοῦ ἀποτελοῦσιν οὗτοι τὸ 435ον. Ἐκ τῶν καταδίκων 53 εἶνε καταδεδικασμένοι εἰς θάνατον, 161 εἰς ἰσόβια δεσμά, 1,017 εἰς πρόσκαιρα δεσμὰ (ἀπὸ 10-20 ἐτῶν), 1,198 εἰς εἱρκτὴν (5-10 ἐτῶν) καὶ οἱ λοιποὶ εἰς φυλάκισιν μικροτέραν.

—

Τὸ μεγαλήτερον πιλοποιεῖον τοῦ κόσμου.

Τὸ μεγαλήτερον πιλοποιεῖον τοῦ κόσμου εἶνε τὸ τοῦ Μπρούκλιν, προαστείου τῆς Νέας Ὑόρκης, ἐν ταῖς Ἡνωμ. Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς. Ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ καταστήματι ἐργάζονται 1000 ἄνθρωποι, κατασκευάζονται δὲ καθ' ἑκάστην 450 δωδεκάδες πίλων· κατασκευάζονται δ' ἐπίσης 80,000 ξύλινα καὶ 100,000 χάρτινα κιβώτια, χρησιμεύοντα ὡς περικαλύμματα τῶν πίλων.

Εἰς Ἀναγνώστης.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1833-1875 προῆλθε καθαρὸν ἔσοδον ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τῶν Ἑλλ. Ταχυδρομείων δρ. 1,172,452.

ΑΘΗΝΗΣΙ.—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΥΣΙΠΠΟΥ, 4.